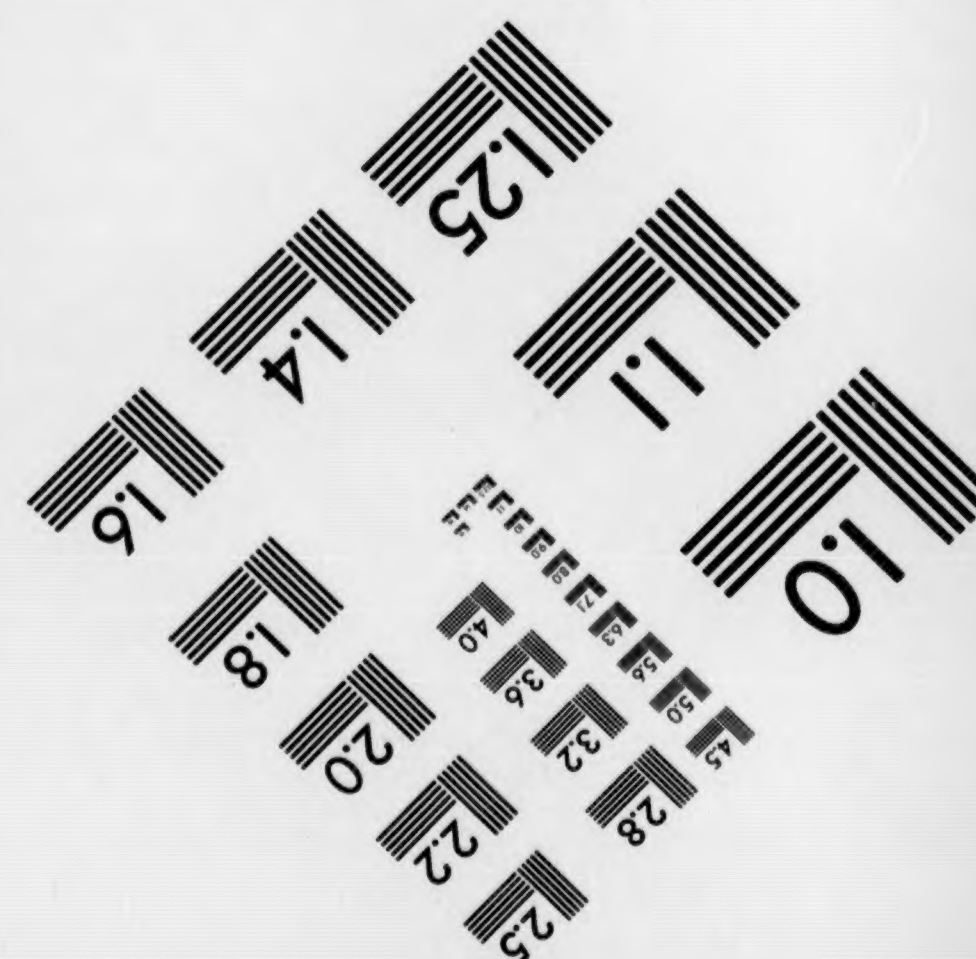
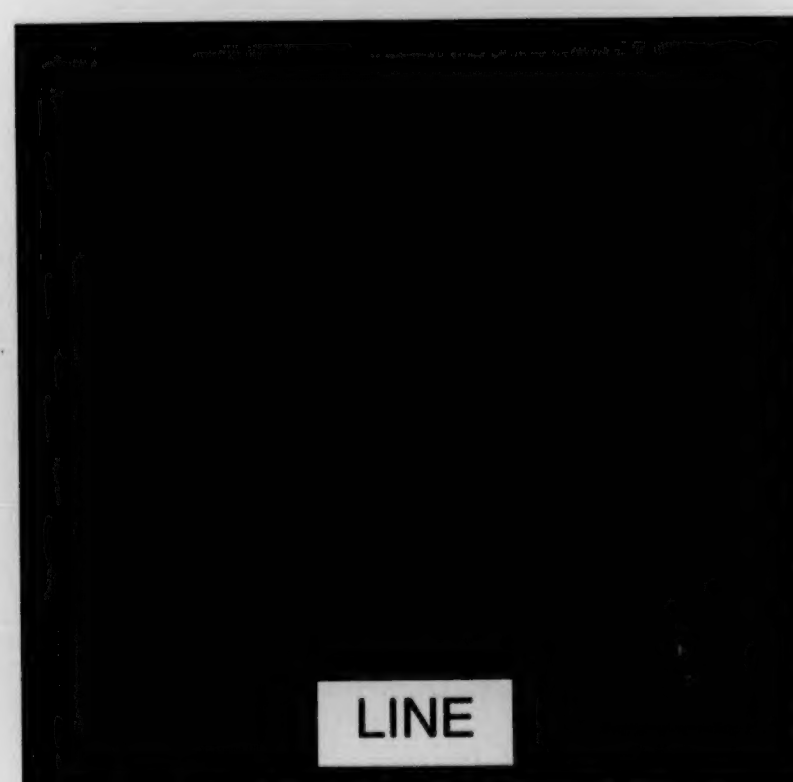
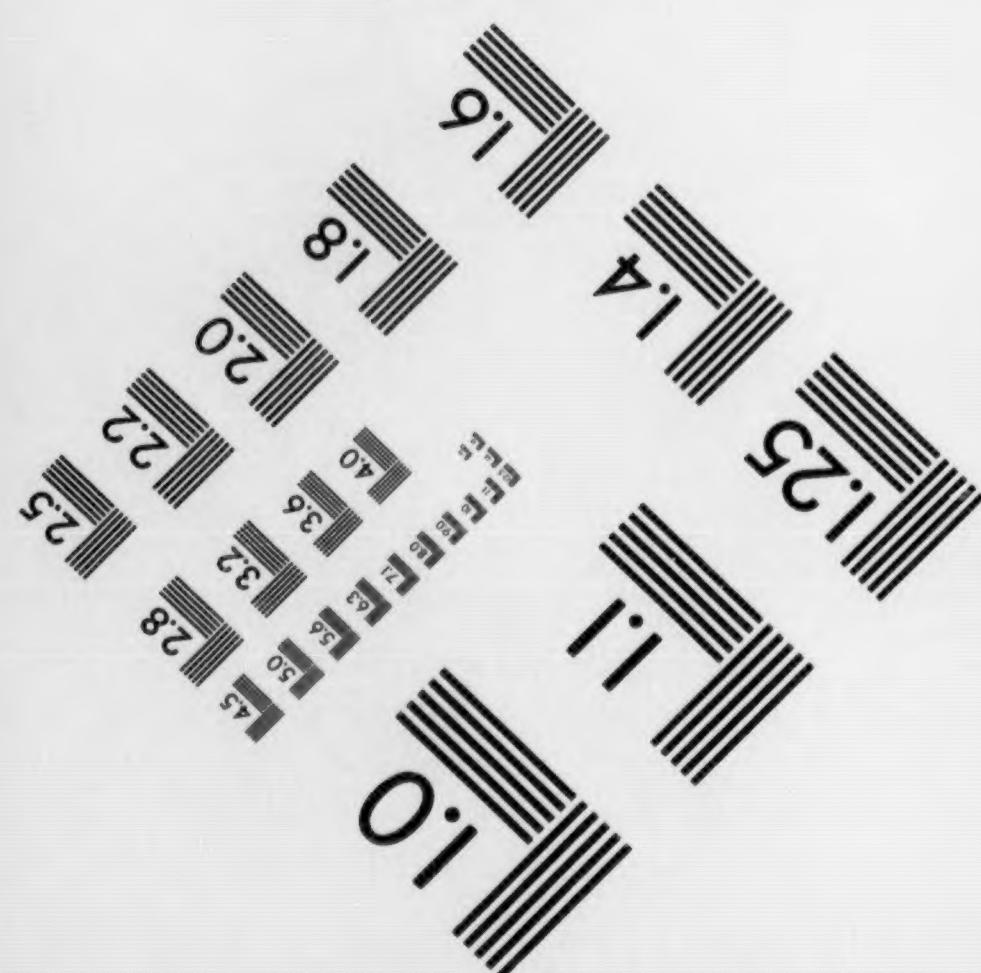
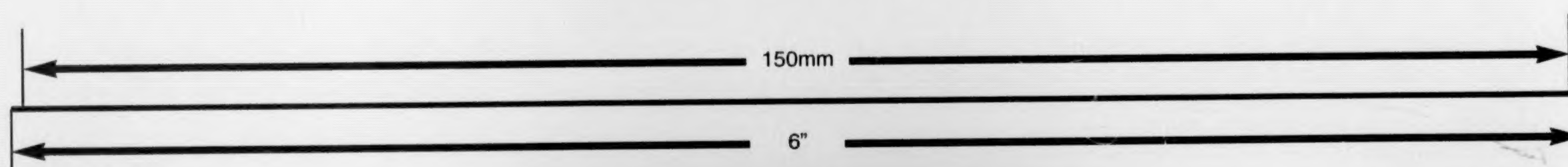
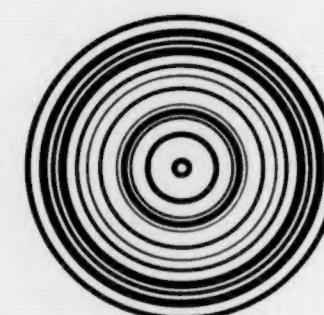
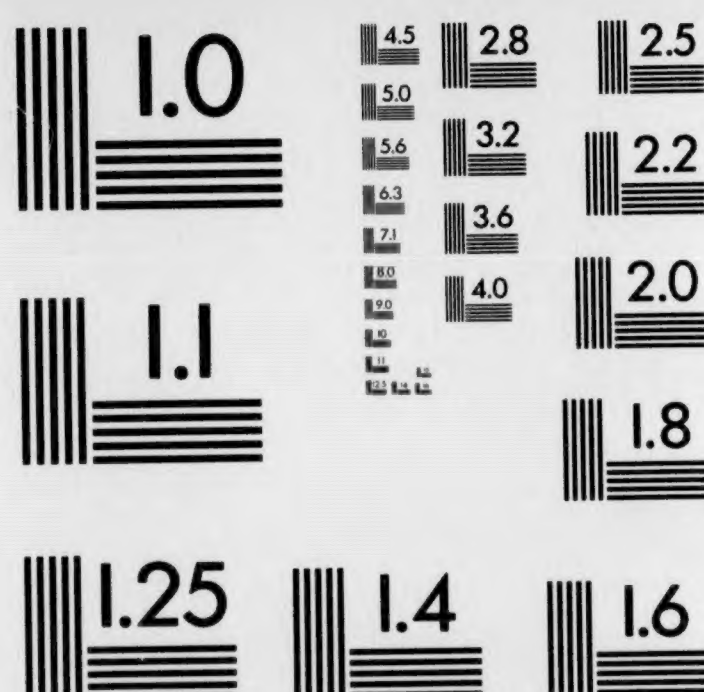
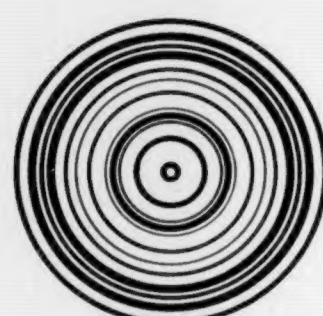
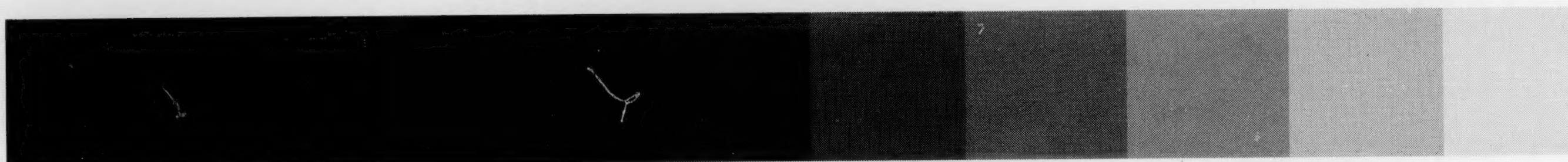
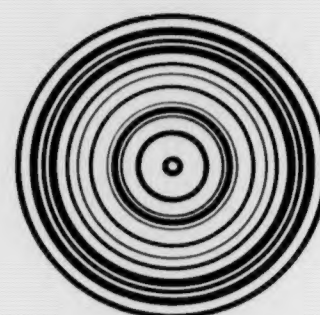
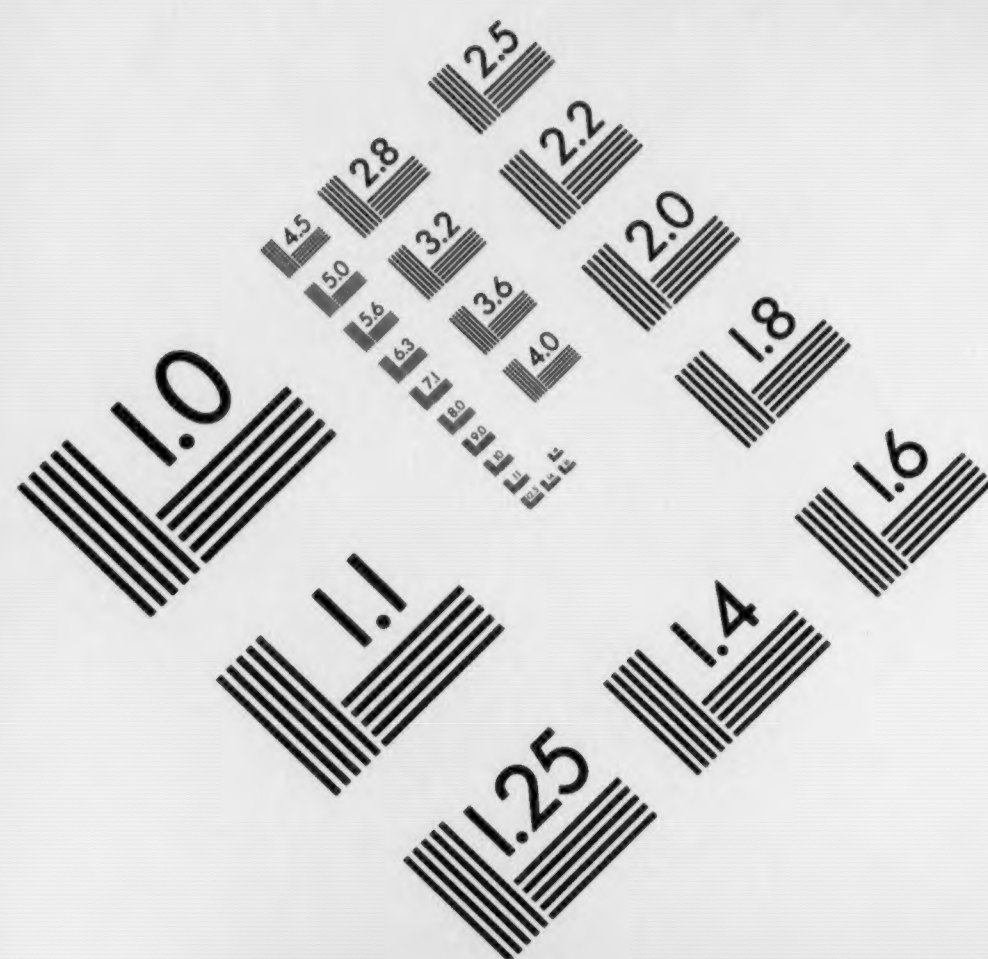

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

Microfilmed 2005
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2005-1899.13

Reznik, L.

**Oyfshtand : pyese in 3
aktn.**

Kiyev, 1928.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005- 1899.13

Reznik, L.
Oyfshtand : pyese in 3 aktn.
Kiyev : Kultur-lige, 1928.
79 p.

1. Yiddish drama.--lcsh
I. Ukraine-Kyiv

ID : NXYH03-B3835
CALL #: /36554

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

X 10.0

[8924]

ל. רעזניק

אױפֿשטאנד

פיעסע אין 3 אקטן (ניין בילדער)

קאָאָפּעראַטיווער פארלאג „קולטור-ליגע“

קיעוו — 1928

פערזאנען:

מארק
פלאנג
שפער
אראם
אָנפירער פון אופשטאנד

פארוואַרלאַזטער

כאַרן — אָבערקאָמיסאַר

מאַקפערסאָן — קאָמאַנדיר פון מיליטער

בראַון — שעף פון שטאַב

בלעק — שעף פון דער וואַך

וואַגען — גענעראַל-אינווענער

דזשאַ — פאַרשטעלטער פאַליצי-אַגענט

ערשטער ארבעטער

צווייטער

דריטער

פערטער

ערשטער אלטער

צווייטער

מוטער מיטן קינד

מעלכע-טרעסט „קיעוו-דרוק“

4-טע דרוק. וואַרשעווסקי גאַס 42.

באַשט. 1378 א. געדרוקט 2000.

אוקרהינטליט 105.

פרייזן כאָרן

פּרוי כאָרן

געסט אפן באל באם אָבערקאָמיסאַר : ערשטע און

צווייטע דאַמע, דאָס יונג פאָרל, ערשטער און צוויי-

טער באנקיר, די דריי באַרימטע מענער א. אַנד.

דאָרפסלייט, דערשראָקענע שטאָטלייט, דער בלינדער,

ארבעטער, רייטער, דער וועכטער, שיינק-באזיכער,

גאסנמידלעך, דער אדיוטאַנט, דער צייטונג-פאַרקוי-

פער, זעלנער א. אַנד.

קומט פאָר אין א גרויסער האַפן-שטאָט.

ערשטער אַקט

דאָס ערשטע בילד

(באַנאַכט. ברעג יאָם. וואָלד. מאַראָ, בלאַנג, ערשטער אַרבעטער.
אלע קוקן אָנגעשטריינגט צו דער זייט פון וואָלד)

מאַראָ. וואו?

ערשטער אַרבעטער. אָט גייט ער.

בלאַנג. ער'ט אונז באַמערקט?

ערשטער אַרבעטער. יאָ.

מאַראָ. געוויס?

ערשטער אַרבעטער. זיכער.

בלאַנג. ווער איז ער? האָסט ניט געזען?

ערשטער אַרבעטער. אַ מיליטער-מאַן...

מאַראָ. ער גייט צוריק, איר זעט?

(זיי קוקן זיך אלע איין)

ערשטער אַרבעטער. ער גייט צום שטאַט.

בלאַנג. ער'ט איבערגעבן.

מאַראָ. מ'דארף אים פאַרהאַלטן.

בלאַנג. יאָ.

ערשטער אַרבעטער. פאַרהאַלטן!

מאַראָ (צו בלאַנג). דו לויף צום ברעג, גרייט דאָס שיפל.

בלאַנג. (גייט, קערעוועט זיך אויס). נאָר מאַכט דאָס שטיל.

(מאַראָ און דער אַרבעטער ווערן שטיל פאַרשוואַנדן אין וואָלד.

באַלד קערן זיי זיך אום צוריק. דער אַרבעטער טראָגט אַ קערפער.

זיי גייען שטיל און הערן זיך איין)

מארָא. שטילער. שטיי.
 ערשטער ארבעטער. שוין גיך. נו, א וועג. (שטעלן זיך אָפּ).
 מאַראָ. שוין באַלד דער ברעג, רו זיך אָפּ.
 ערשטער ארבעטער. טאָמער יאָגט מען, הער זיך איין.
 מאַראָ. ניין, ס'איז פינצטער אין שטאָט, אין וואַלד איז שטיל.
 ערשטער ארבעטער. ס'האָט קיינער נישט געהערט. ער האָט נאָר
 אן עפן געטון דאָס מויל, און דער געשריי איז באַ אים גע-
 בליבן אין גאָרגל.
 מאַראָ. אז ער'ס קומען צו זיך, זאָל ער שרייען.
 ערשטער ארבעטער. וואָס ווילסטו טון מיט אים?
 מאַראָ. קום. נישט איצט. צי דו ווילסט, מע זאָל אראָפּ פון
 באַרג?
 (גייען)
 ערשטער ארבעטער. ס'איז שווער. ער וועגט אַסאך. זיי
 זיינען דאָרט פעט, אפן באַרג.
 מאַראָ. זיי וועלן מאָגער ווערן. קום גיכער. נאָך עטלעכע שפּאַן—
 און ער איז באַ אונז.
 ערשטער ארבעטער. נו! לאַנג וועט ער נישט זיין. נאָר בע-
 סער וואַלט איך אים באַלד א שלייה אפן האַלז...
 מאַראָ. וואָס!
 ערשטער ארבעטער. ביזער זיך נישט. איך פאָלג דאָך און
 שלעפּ זיך מיט אים.
 (פונדווייטן שאלט א האָרן, א גאלאָפּ פון רייטער)
 מאַראָ. גיכער, גיכער.
 ערשטער ארבעטער (לאָזט זיך לויפן, לאָזט אראָפּ דעם קערפער).
 קום אַנטלויפן. זאָל ער בלייבן. מע יאָגט.
 מאַראָ. וואָס טוסטו? (הויבט דעם קערפער) נעם. טראָג צום שיפל.
 איך וועל זיי דאָ פאַרהאַלטן.
 ערשטער ארבעטער. דו בלייבסט דאָ?
 מאַראָ. מע דאַרף אזוי.
 ערשטער ארבעטער. איך וועל דיך אליין נישט לאָזן.

מארָא. צום שיפל גיי!
 ערשטער ארבעטער. און דו בלייבסט?
 מאַראָ. יאָ.
 ערשטער ארבעטער. בלייב איך אויך.
 מאַראָ. וועלן מיר ביידע אומקומען. צום שיפל, גיכער! פאַרלאָז
 זיך אף מיר.
 ערשטער ארבעטער (כאַפט דעם קערפער, לויפט). אף איר זיך
 פאַרלאָזן. שלעפּ זיך מיט אים. פאַרשאַלטענער אָפּיצער.
 מאַראָ (שרייט אים נאָך). זאָלסטו זיך נישט דערוועגן צורירן צו אים,
 דו הערסט? שוויים מיטן ברעג. איך וועל זיי דאָ פאַרהאַלטן.
 (בלייבט אליין. פון וואַלד קומען אַן רייטער)
 ערשטער רייטער. א פרוי!
 אָפּיצער. שטיי. איך וועל שיסן.
 (זי בלייבט שטיין פונדערווייטנס)
 ערשטער רייטער. זי איז פון שטאָט.
 צווייטער רייטער. זי איז פון באַרג.
 ערשטער רייטער. סייזוי דאַרף מען זי טויטן. אזוי איז דער
 געזעץ.
 אָפּיצער (שיקט עטלעכע רייטער). נעמט זי א לעבעדיקע.
 ערשטער רייטער. די וואָס פון באַרג ווייסן דעם געזעץ, אז
 די וואָך מעג שיסן וועמען זי טרעפט באַנאַכט אפן ברעג.
 צווייטער רייטער. די וואָס פון שטאָט ווייסן, אז זיי טאָרן
 זיך נישט באווייזן אפן ברעג.
 דריטער רייטער. מירן באַלד וויסן.
 ערשטער רייטער. יאָ, מע פירט זי שוין.
 צווייטער רייטער. זי איז פון באַרג, זי גייט שטאַלץ.
 פערטער רייטער. אויגן! בריסטן! זי איז שענער פון
 מיין ווייב...
 דריטער רייטער. ווען איך טרעף זיך דאָ מיט איר אליין...
 (מע פירט צו די פרוי)
 אָפּיצער. פרוי, וואָס טוסטו דאָ אין וואַלד?
 מאַראָ. איך בלאַנדזע.

אָפּיצער. וואוהין גייסטו?
מאַראַ. איך זוך דעם וועג אהיים.
אָפּיצער. סוננוואנען ביסטו?
מאַראַ. איך בין פון בארג.
אָפּיצער. און אז איך וועל אייך ניט גלויבן?
מאַראַ. איך ווייס דעם געזעץ. ס'איז באַנאַכט אפן ברעג, און איר מעגט מיר ניט גלויבן, נאָר איך בין מיר, ראַטעוועט מיך.
אָפּיצער. ווי קומט איר אַהער?
מאַראַ. כ'בין נאָך אינדערפרי אַרויסגעפאַרן אף מיין שיפל. ס'האַט מיך פאַרטראָגן אין אָפּענעם יאַם, און ביז נאַכט האָב איך זיך געשלאָגן מיטן שטראָם. כ'בין הונגעריק. כ'האַב זיך צוגעשלאָגן א מידע צום ברעג. מיין שיפל האָט דער יאַם אַוועקגעטראָגן...
אָפּיצער. שוין לאַנג, אַז איר בלאַנדזעט אפן ברעג?
מאַראַ. איך ווייס ניט וויפל שאַ. שוין זייער לאַנג.
אָפּיצער. און איר האָט קיינעם ניט באגעגנט?
מאַראַ. כ'האַב פריער געזען א מאַן, מיסטאם פון דער וואך, נאָר כ'ווייס דעם געזעץ און כ'האַב זיך פאַרטרייעט אונטער אַ פעלז.
אָפּיצער. א מאַן! שוין לאַנג? ווי זעט ער אויס? ער איז געווען אַליין? ענטפערט גיכער, וואו איז ער?
מאַראַ. אַ, הער אָפּיצער, כ'קען ניט ענטפערן אף אלץ מיט-אמאָל. נאָר וואו איז ער, ווייס איך ניט. כ'האַב אים ניט געפּרעגט. כ'האַב זיך דערשראָקן פאַר אים, טראַכט איך, זאָל ער זיך גיין, אַבי מיך זאָל ער ניט זען. און וואָס נאָך האָט איר געפּרעגט? כ'געדיינק שוין ניט...
אָפּיצער. וואוהין איז ער אַוועק? אין וועלכער זייט?
מאַראַ. באלד. איר האָט, דוכט זיך, געפּרעגט, צי ס'איז שוין לאַנג, אַז איך האָב אים געזען. יא, שוין זייער לאַנג. און עפּשער האָט זיך מיר אויסגעצויגן די צייט. ניין, מיסטאם

ניט זייער לאַנג. אַ שאַ אָדער צוויי, עפּשער דריי, ניט מער פון דריי. אז איך בלאַנדזע איז...
אָפּיצער. גוט, גוט! ווי זעט ער אויס? אין וועלכער זייט איז ער אַוועק?
מאַראַ. ס'איז דאָך געווען פינצטער, הער אָפּיצער, און איך בין - א קורצזיכטיקע. די קורצזיכטיקייט פאַסט מיר דאָווקע צום פאַנים, הער אָפּיצער, אַזוי זאָגן אלע. נאָר כ'זע זייער שלעכט פונדערווייטן... באלד, באלד... איך זאָג דאָך, ער איז געווען א הויכער און מיליטעריש געקליידעט... יא, דאָס האָב איך זיכער געזען, דאָס דערזעט באלד אַפּרוי. איר מעגט זיך פאַרלאָזן. מיליטעריש געקליידעט, און עפעס האָט ער אונטערגעפּיפט. אַ ברייטער, א הויכער, מיסטאם זייער א שיינער. אייער וואוקס, הער אָפּיצער, ער האָט אויסגעזען אַזוי ווי איר...
אָפּיצער. אין וועלכער זייט איז ער אַוועק? זאָגט גיכער.
מאַראַ. באלד. און צי איז ער געווען אַליין? איינער אַליין. אַזאָ הויכער, אַזוי ווי איר, הער אָפּיצער, נאָר מיסטאם עלטער פון אייך. כ'האַב ניט באַמערקט. נאָר איר זיינט יונגער, געוויס. איך האָב געוואָלט צוגיין צו אים, נאָר איך האָב געמיינט, ער איז פון דער וואך, און איך ווייס דעם געזעץ. כ'האַב דאָווקע געטראַכט, עפּשער איז ער א באַקאנטער, א מיליטער-מאַן, איינער אַליין... נאָר כ'האַב מוירע געהאַט...
אָפּיצער. ט'זיך דאָס צערעדט אביסל! וואוהין איז ער אַוועק, פרעג איך דאָך אייך!
מאַראַ. אנטשולדיקט, הער אָפּיצער, איר וואָלט געמעגט זיין אַביסל העפלעכער. וואוהין איז ער אַוועק? נו, אהין, ער איז געגאָן גלייך ארום, נאָר ניט צום שטאַט. טראַכט איך: נו, דער איז פון דער וואך. דאָס האָט ער שוין באַקוקט דעם ברעג, און איצט גייט ער אין די בערג. יענעם וועג

ווייס איך גוט. דוכט זיך, אז דאָס איז דער וועג צו די
שטיינברוכן. איינער אליין, הער אָפּצער, אזוי ווי איר,
הער אָפּצער, נאָר עלטער פון אייך, און...
אָפּצער. אָפּטייל, גרייט! (צו איינעם פון דער וואך) דו מיר די
פּרוי צום באַרג אין קאָמענדאַנטור, זאָל מען זי דערווייל
פאַרהאַלטן.

רייטער. רעכט, הער אָפּצער!
אָפּצער. אָפּטייל, מאַרש!

דאָס צווייטע בילד

(גאַנצפריי. א גרויסער פּלאַץ פאַר דער פּאַרט-קאָנטאַר. א וועכטער
פאַרן טויער. אין א זייט אף דער ערד — א גרופע דאָרפסטלייט, אָפּ-
געריסענע, הונגעריקע, אפּפאַנים ערשט געקומען אין שטאָט זוכן
אַרבעט. זיי זינגען שטילערהייט. דער פאַרוואָרלעזער שטייט פונדער-
ווייטן און באטראַכט זיי. בעאייסן זינגען קומט אָן דער ערשטער אַלטער)

כאָר פון דאָרפסטלייט:

מיר זינגען די ליד פון שווערער ארבעט,
מיר זייען דאָס פעלד און שניידן דאָס ברויט.
מיר ווילן עסן, מיר ווילן ניט שטאַרבן,
זינגען מיר לידער פון ביטערער נויט.

מיר שניידן דאָס ברויט און דרעשן די זאַנגען
אין זון און אין רעגן, אין שווייס און אין ווינט.
ברידער, די זון איז אין פעלד שוין פאַרגאַנגען,
וואָס וועט היינט עסן מיין ווייב און מיין קינד?

מיר זינגען די ליד פון שווערער אַרבעט
אין גרינעם פעלד אין בלוטיקן שווייס.
מיר ווילן עסן, מיר ווילן ניט שטאַרבן,
פאַרוואָס האָט דער האָר פאַרברענט אונזער הויז?

(קומט אָן דער ערשטער אַלטער, גייט צו צום טויער)

ערשטער אַלטער. איך קום אַלע טאָג און שטיי באַ די טויערן.
וועכטער. גוט, וואָס דו קומסט, מע וואָרט דאָ אף דיר.
ערשטער אַלטער. כּיבין אַלע טאָג הונגעריק.

וועכטער. אלטע לייט האָבן שלעכטע געוויינהייטן.
 ערשטער אלטער. הער וועכטער, איך בוק זיך צו דיר.
 וועכטער. מיטאָר ניט, וועסט פאַרשמאַלצעווען דעם פאַנעל.
 ערשטער אלטער. לאָז מיך אריינגיין מיט אלעמען.
 וועכטער. וועט דיר דער אָפקלייבער ארויסטרייבן. מע דאַרף
 נאָר יונגע.
 ערשטער אלטער. טאָמער ניט. כ'וועל זאָגן, אז איך קען
 אויסקערן, איך קען וואַשן די פיס.
 וועכטער. אף דעם זיינען דאָ יונגע. עי, אלטער, אַראָפּ פון
 פאַנעל!
 פארוואָרלאָזטער (צום אלטן). זיידעניו, ער איז ניט שולדיק.
 ער מוז פאָלגן, אז ניט וועט מען אים אָפּשערן די וואַנצן.
 וועכטער. אוועק, דו שנעק, איך וועל דיר כאַפּן ...
 פארוואָרלאָזטער. נו, כאַפּ. וואָס-זשע כאַפסטו ניט? זען זיך
 רייטנדיק אפּן ביקסל, וועסטו מיך אָניאָגן.
 (לויפט, זינגט):
 גיסט ארעגן — א געוויסער,
 רינט דער רעגן פון דעם דאָך,
 און איאָלדעוואַטער שיסער
 קעמט די וואַנצן אף דער וואַך ...
 (דיוועלבע. דזשאָ. ערשטער ארבעטער. צווייטער אלטער)
 דזשאָ. צו פרי, נאָך פאַרמאַכט די טויערן.
 ערשטער ארבעטער. אזוי שפעט, און נאָך ניט געעפנט.
 ערשטער אלטער. כ'קום אלע טאָג און שטיי בא די טויערן.
 צווייטער אלטער. אונז דאַרף מען שוין ניט. ווער וועט זיך
 אף אונז ארומקוקן?
 דזשאָ. וויינט ניט, אלטע. היינט וועט איר אויך באקומען
 ארבעט.
 ערשטער אלטער. יונגערמאַן, שפעט ניט פון אלטע לייט, אף
 דער עלטער וועסטו אויך וויינען.

דזשאָ. איך שפעט ניט. קענסט ליינענען? אָט איז די לעצטע
 יעדיע ... (ווייזט א צייטונג).
 ערשטער אלטער. ווייז (קוקט אין צייטונג). ניין, כ'זע שוין ניט.
 (צום צווייטן אלטן) ליינען דו.
 צווייטער אלטער (קוקט אין צייטונג). כ'האָב אמאָל געקענט און
 פאַרגעסן. (צו דזשאָ) ליינען, מיר וועלן דיר גלויבן.
 דזשאָ (ליינעט). ס'ווערט געמאָלדן, אז ווער ס'קען נאָך עפעס
 טון, וועט היינט באקומען ארבעט. צו מאָרגעדיקן טאָג
 וועט קיין איין ארבעטלאָזער ניט בלייבן אין שטאָט.
 ערשטער אלטער. יאָ, כ'קען נאָך עפעס טון.
 צווייטער אלטער. כ'קען נאָך אַרבעטן, כ'האָב זיך גוט אויס-
 רוט פון דעם לעצטן שטרייך ...
 ערשטער ארבעטער. מער וועסטו שוין ניט שטרייכן, זיי-
 דעניו?
 צווייטער אלטער. ניין, און מיינע אייניקלעך וועל איך אויך
 אָנזאָגן זיי זאָלן מער ניט שטרייכן.
 דזשאָ. זעסט, מע דאַרף זיך מיט זיי ניט קריגן. זאָל נאָר זיין
 אַרבעט.
 ערשטער אלטער. עמעס. איך וועל שוין מער ניט שטרייכן.
 זאָל זיין שאַלעם.
 פארוואָרלאָזטער. פאַרוואָס, זיידעניו? בעסער גיי זיך שלאָגן ...
 ערשטער אלטער. ביסט שוין דאָ? באַלד כאַפסטו מיטן
 שטעקן.
 פארוואָרלאָזטער. אוי, ס'אַראַ גיבער דו ביסט! כ'האָב פאַר דיר
 אזוי מוירע ... (רייצט זיך מיט אים) א ברוי .. (זינגט):
 אלטע שיד און אלטע שקראַבעס,
 טאַנצט דער זיידע מיט דער באַבען.
 אַז דער זיידע קען שוין ניט,
 שרייט די באַבע: כ'וויל שוין ניט ...

(קומט אן אגרויסע גרופע ארבעטער. צווישן זיי: צווייטער אר-
בעטער, דריטער ארבעטער, ערשטע ארבעטער, צווייטע ארבעטער)

צווייטער ארבעטער. פארוואס לאזט מען נישט אריין?
וועכטער. קענסט צווארטן.
צווייטער ארבעטער. דער אפקלייבער האט מיר צוגעזאגט
אף היינט ארבעט.
דריטער ארבעטער. היינט וועט מען בראקעווען נאך שוואכע.
ערשטע ארבעטער. און די שוואכע דארפן אויספייגערן?
ערשטער ארבעטער. האסט זיך ערשט דערוואוסט?
דזשא. כאויריס, שוואכע וועלן היינט אויך באקומען ארבעט.
צווייטער ארבעטער. ס'אן עמעס, דער האפן איז פארוואל-
גערט מיט בוי-מאטעריאלן.

דריטער ארבעטער. מע בויט אנניע שטאט באם יאם.
צווייטער ארבעטער. מע גראבט אקאנאל אין די בערג.
ערשטער ארבעטער. עפשער אפן הימל? וואס דארף מען
אקאנאל אין די בערג?
צווייטער ארבעטער. וואס דארף מען? מיסטאם ווייסט מען
וואס מע טוט. מע וועט פארייניקן דעם טייך מיטן
יאם.

(קומען אן נאך ארבעטער, צווישן זיי אראם)

דזשא. היינט באקומען אלע ארבעט, דאס לאנד וועט אופגע-
ריכט ווערן.
אראם (צו דזשא). וואס פרייסטו זיך אזוי, מע צאלט דיר דער-
פאר?

דזשא. און דיר געפעלט דאס נישט?
אראם. ניין, מיר געפעלט. די באלעבאטים האבן זיך דערבארעמט
אף זייערע קנעכט.

דזשא. און הונגער איז בעסער?
אראם. אנדערש נישט—אדער קנעכטשאפט, אדער הונגער.

צווייטער ארבעטער. וואדען? בלוט? ווילסט, מע זאל אונז
אויסשניידן, ווי די שאף?
דזשא. זאל ער אוועק פונדאנען. ער רייצט דאס פאלק.
אראם. שטופ זיך נישט. ביסט א געדונגענער באַ זיי?
דזשא. שווייג. וואס בילסטו? ווער האט דיך אנגערייצט?
צווייטער ארבעטער. זאל ער נישט רייצן! ס'געפעלט אים נישט,
זאל ער נישט ארבעטן!
דזשא. אנטלויף בעסער!..
(א געשלעג)

שטימען:

— גיב אים!
— וועסט וויסן!
דריטער ארבעטער. ווארט נאך, וואס טוט איר? ער טאך
שוין נישט רעדן?

שטימען:

— שטעלסט זיך איין פאר אים?
— ווילסט אויך?..
— היט די ביינער!

(ס'קומען אן רייטער)

רייטער. מאכט א ווארע, באפרייט דעם וועג, לאזט דורך...
שטימען:

— דער גענעראל-אינושענער פארט.
— ער פארט אין קאנטאר.
— מ'וועט אונז באַלד אריינלאָזן.

פארוואַרלאָזטער. אזויפיל לויפערס!
שטימען:

— ס'איז נישט דער גענעראל-אינושענער.
— סיינדי וועט מען אונז באַלד אריינלאָזן.
— לאזט דורך...

(די וואך רייסט זיך אריין אין דעם האמוין, שמייסט, צעטרייבט,
רייניקט אפ דעם פלאץ. אן אווטאמאביל פארט אריין אין די צע-
עפנטע טויערן. דער אוילעס קומט זיך צונויף דערשראקן, צעטומלט)

דריטער ארבעטער. מ'באגייט זיך מיט אונז עפעס ניט אזוי
איידל.

ערשטער ארבעטער. מיט שטיינער וואלט מען זיי געדארפט
מעכאבעד זיין.

ערשטע ארבעטער. זיי האבן ביקסן, ווילסטו מיט שטיינער.
ערשטער ארבעטער. דארף מען ליידיגן?

דזשא. שטייט ניט אפן וועג. וואס איז אזוי דער גוואלד?
מ'האט דאך אונז געווארנט, מיר זאלן דורכלאזן.

אראם (קלעטערט ארויף אף א פארקן). ברידער! וויסל איז דער שיר?
מיר זיינען דאך מערער. מיר דארפן נאך וועלן...

וואך. צעגייט זיך, מיינע הערן, צעגייט זיך... (טרייבט דעם אוילעם).
אראם. איר זעט, כאוויירעם, וואס זיי טוען? מ'דארף פון זיי

פאטער ווערן. אראם די מערדערשע וואך, הינטישע...
וואך. צעגייט זיך, זאגט מען אייך... (עטלעכע פון דער וואך כאפן

אראמען, שלאגן אים און פירן אים אוועק).

דזשא. א מיצווע, זאל ער ניט קריכן...

דריטער ארבעטער. און אז מע קריכט ניט, שאנעווען זיי דען?
דזשא. ער איז אליין שולדיק. איבער זיי איז אלע צאָרעס.

שטימען:

— מ'עפנט, דוכט זיך, די טויערן.

— יא, שוין געעפנט די קאנטאר.

— קומט!

— אורא!

— אוראאא!

(דער וועכטער עפנט דעם טויער. ווענדעט זיך צום אוילעם)

שטימען:

— שטילער!

— שטיל! דער וועכטער וויל עפעס זאגן.

וועכטער. איר'ס קומען מאַרגן. היינט וועט קיין אַרבעט ניט זיין.

(דער אוילעם באם טויער שטיל, דערשראקן)

פארוואָרלאַזטער. אורא!

א יעשוע אף דער וועלט.

א סרייד אין אלע גאסן.

בייגט זיך אָן, און בייגט זיך אָן.

מע פלוקעס קאלטע וואסער.

(עס ווערט א טומל אסאך פלאץ)

צווייטע ארבעטער. מיר ווילן ניט שטארבן פון הונגער.

ערשטער ארבעטער. גענוג, לאָמיר זיך צונויפנעמען.

דריטער ארבעטער. לאָמיר גיין פאָדערן אַרבעט! ווער גייט?

ערשטע ארבעטער. ברידער, מע וועט אייך צעטרייבן מיט
געווער.

צווייטע ארבעטער. זאלן זיי שיסן, בעסער שטארבן מיט
אמאָל.

שטימען:

— מיר גייען.

— קומט!

ערשטע ארבעטער. ברידער, באַטראַכט זיך, אזוי וועט גאָר
ניט אַרויסקומען.

ערשטער ארבעטער. פארעד ניט די ציין. מיר ווילן אַרבעט.
שטעלט זיך אויס, כאוויירעם.

שטימען:

— גענוג, מיר זיינען הונגעריק!

— מיר גייען!

— מיר גייען אלע.

ערשטער ארבעטער. שטעלט זיך אויס, כאוויירעם.

אלע (מע לאָזט זיך גיין):

— אַרבעט!

— גיט אונז אַרבעט!

— מיר ווילן עסן!

— מיר ווילן ניט שטארבן פון הונגער!

— מיר פאָדערן אַרבעט.

(דער פלאץ פאר דער קאנטאָר ווערט צוביסלעכעוויס ליידיק. עס בלייבט די גרופע דאָרמסלייט. צווישן זיי פארוויגט א מוטער איר קינד מיט א ליד).

מוטער.

פעלדער באַדן זיך אין זון
און אין קלאָרע טויען.
אונזער לאַנד איז ניט פאַר אונז,
אלע טעג אין טרויער,
א—א—א—א—א—א—א—א—א—א.
פאַר די הארן פון דער טרעמד
בויגן מיר דעם רוקן.
אונזער דאָרף האָט מען אונז מאַרב
אונזער פעלד איז טרוקן,
א—א—א—א—א—א—א—א—א—א.
אויסגעטרוקנט איז מיין ברוסט,
קינד מיינס, ווער אנשלאָפן.
אונזער שטוב — אַ בערגל מיסט,
דיין טאטע איז אנטלאָפן.

(מע טראַגט זעק מיט טוואַרע אין הויף פון קאָנטאָר. עטלעכע
טון די דאָרמסלייט קלייבן פון דער ערד די קערנער, וואָס שיטן
זיך פון אָנגעריסענע זעק. קלייבנדיק מאַרקריכן עטלעכע אין הויף
אריין. דער וועכטער דערזעט עס.)

וועכטער. אָהאַ! הינט! קרעציקע קנעכט! (אלע לאָזן זיך לויסן)
שטיי, ווער האָט אייך אריינגעלאָזן?
— ס'איז געווען אָסן.

וועכטער. אָפּן! מוין אייערטוועגן האָט מען געעפנט?
— וואָס שרייטטו? וואָס האָבן מיר דיר געטוין?
וועכטער. שטיל! איר קריכט שוין אין הויף אריין?
— מיר קריכן אָף דער ערד. מיר ווילן עסן.
— מיר קלייבן די קערנער.
וועכטער. מ'האָט אייך דערלויבט?

20

— צעשאַטענע קערנער.

— פון מיסט.

אָפּיצער (גייט ארויס פון דער קאנטאָר). וואָס איז דאָ? ווי קומען זיי אַהער?

וועכטער. הער קאפיטאן, זיי קלייבן די קערנער פון דער ערד.
— צעשאטענע קערנער.

מוטער (ווייזט א היסן קערנער). ס'וועט זיין פאר מײן קינד.
אָפּצער. אין גאס! אין גאס וואָלן זיי קריכן. יאָג זיי ארויס!
ווער האָט זיי אַריינגעלאָזן?

וועכטער. אליין, הער קאפיטאן. אין אָפּגענעם טויער.
אָפיצער. אַדיין? קיינעם ניט געפרעגט!

וועכטער. יא, הער קאפיטאן, אליין, ווי די ווערים קריכן זי.
אפיצער. אליין! (צו די, וואָס רוקן זיך דערווייל פון טויער) ווארט! ניט

געפרעגט? (צו איינעם) ווייז וואָס האָסטו דאָרט
— מ'זאָגט מיסט, הער עלצטער, עטלעכע קערנער.

אָפּיצער. שיט אויס! שיט אויס! שיט אויס! (אלע, אויסער דער מוטער, שיטן אויס. צו דער מוטער.) מע דאַרף דיך לאנג בעטן?

מוטער. הער עלצטער, עטלעכע קערנדלעך פאר מיין קינד.
וועכטער (שיט אויס מיט גוואלד). שיט אויס!!

מוטער (הינטערן טויער). איד דארף ניט, פאר מיין קינד עטלעכע (מ'טרייבט זיי ארויס).

קערנדלעך (זי וויגט דאָס קינד).

אויסגעטרוקנט איז מיין ברוסט,
קינד מיין, ווער אנשלאָפן.

אונזער שטוב — אַ בערגל מיסט,
דיין טאטע איז אנטלאָפֿן.

וויג, מיין קינד, דיין מאמעס צאר
אוי דיין מאמעס מיט

זאָלסט ניט מויכל זיין דעם האַר,

21

דאס דריטע בילד

(קאבינעט פון אַבערקאמיסאַר. קלינגט דער טעלעפאָן. קומט אריין
כאַרן, נעמט דאָס טרייבל.)

כאַרן. אַלאָ!

- שעף פון דער וואך? איך הער.
- וואָסער טרוי?
- באַנאַכט אַפן ברעג? שיסן!
- וואָס? אַ פרוי פונם באַרג, זאָגט איר? זאָל מען אויס-
פאַרשן. נו?
- אַהא! פאַרבלאָנדזעט? אויב געבלאָנדזעט, אז עס וועט
זיך אַרויסווייזן, אז ס'זאָל עמעס, איז באַפרייען און ארום-
לייגן אַ געלט-שטראָף.
- יאָ. נאָך דער אויספאַרשונג שיקט-צו דעם באַפרייאונג-
שיין, איך וועל באַשטעטיקן.
- ניין, ניין, הער בלעק, ס'איז איבעריק. אירע פאַפירן
דאַרף איך ניט. איך פאַרלאָז זיך אַף אייך.
- סיינדיק, הער בלעק, באַשטראָפן מוז מען, מע מוז, און
פובליקירן.
- יאָ, פובליקירן אין שטאָט, מע זאָל וויסן אז מ'טאָר ניט
אַפילע אומגערן, איר הערט?
- אָן ראַכמאַנעס, איר הערט?
- גוט, און פאַרשטאַרקן די וואַך. איר הערט?
- גוט, אַדיע.

(אדיוטאַנט קומט אריין)

אדיוטאַנט. דער שעף פון שטאָב.

כאַרן. אריין!

(קומט אריין בראָון)

כאַרן. נו?

בראַון. די קאַנטאַרן אַרבעטן, מיין הער. אין שטאָט איז אַ
געוויסענע שטימונג.

כאַרן. און אף די ערטער?

בראַון. איז אַלץ גרייט, מיין הער. די באַראַקן זיינען שוין
פאַרטיק. די אינזשענערן פאַרן היינט ארויס אף די באַ-
צירקן. מאַטעריאלן שיקט מען וויפל מע דאַרף. באַנאַכט
גייען אַפּ די ערשטע פאַרטייעס אַרבעטער.

כאַרן. גוט. פאַרשטאַרקן די שמירע אפן טראַנספּאָרט און אף די
סקלאַדן. אונטערזייען די געהיים-אַגענטור. די פאַרברעכע-
רישע עלעמענטן מיסטאָם שווייגן ניט?

בראַון. ניין, מיין הער. אָט זיינען די לעצטע פלוגבלעטלעך...
כאַרן. ליינעט.

בראַון (ליינעט): אַרבעטער און בירגער! אַ נייער פאַרברעכן!
טויזנטער אַרבעטער וועלן אומקומען אין די בלאַטעס, אין
די סיבער-געגנטן פון לאַנד. טויזנטער אַרבעטער וועלן
אויסגעקויקלט ווערן פון מאַגייפּעס. גיפטיקע גאַזן, הונגער
און מאַגייפּעס...

כאַרן. גענוג! איך האָף, אז די פלוגבלעטלעך זיינען ניט אָנ-
געקומען.

בראַון. ניין, אונזערע אַגענטן האָבן זיי באַצייטנס פאַרכאַפט.
די פאַרדעכטיקע זיינען אַרעסטירט.

כאַרן. ריכטיק. די הויפטשולדיקע — שיסן! די איבעריקע אף
צוואנג-אַרבעט.

בראַון. רעכט, מיין הער.

כאַרן. גוט. האלט מיך אין קורס פון דער אַרבעט. אַדיע. (קלינגט
צום אדיוטאַנט) שיקט נאָכן גענעראַל-אינזשענער. (צו בראָונען) איר
זיינט פריי, הער בראָון, אַדיע...

בראַון. כ'האָב געוואָלט...

כאַרן. וואָס האָט איר געוואָלט, הער בראָן?
 בראָן. אָט, מיט דעם גענעראל-אינזשענער...
 כאַרן. אַ! כ'האַב אים אַרויסגערופן. באלד וועל איך אויסהערן
 אַ ראפּאָרט פון אים אליין. איר קענט גיין.
 בראָן. יאָ, אָבער... איר האָט אים ארויסגערופן, אָבער דער
 גענעראל-אינזשענער וועט באלד נישט קומען.
 כאַרן. וואָס? ער קען נישט קומען? איך מוז אָבער איבערעדן
 מיט אים אליין. ער וועט באלד זיין דאָ. (קלינגט צום אדוואַט)
 איבערגעבן דעם גענעראל-אינזשענער, אַז ער ווערט ארויס-
 גערופן באלד, נאָר באלד, זייער נייטיק! (צו בראָן) ער וועט
 באלד זיין דאָ. ער האָט זיך אביסל געהיצט נעכטן אין
 העכסטן ראט, א ליבעראל, כירכי, געווען שטאַרק
 אופגערגוט, מע זאָל פריער ענדיקן די מעליאָראַטיווע אר-
 בעטן. ס'וועלן אומקומען, זאָגט ער, טויזנטער ארבעטער.
 מיר טאָרן אָבער נישט אָפּציען. ריכטיק, הער בראָן?
 בראָן. ריכטיק, ער וואָלט נאָר אָפּגעצויגן, אָבער...
 כאַרן. און ווידער אָט וועל איך אים אליין פרעגן, אונזער גע-
 נעראל-אינזשענער, צי איז נישט געפערלעך פאַרציען די אר-
 בעטלאָזיקייט. די שטימונג אין שטאָט, זאָגט איר, איז א גע-
 הויבענע, ווייל מאגייפע איז בעסער פון הונגער.
 בראָן. יאָ, אָבער...
 כאַרן. אָבער, אָבער... איר זיינט דען נישט מאסקים? איר האָט
 דאָך נעכטן אליין געשטימט מיטאָל מער נישט אָפּציען. צי
 איר האָט כאראַטע געקריגן, הער בראָן?
 בראָן. איך האָב כאראַטע געקריגן! ניין, מיין הער. איר ווייסט
 בעסער, וואָס מע דארף. נאָר ער איז דאָך אלעמאָל אזוי,
 א ליבעראל, כירכי, מע קען זיך דען פארלאָזן?
 כאַרן. הער בראָן, זייט פאַרויכטיק. דער גענעראל-אינזשענער
 איז אן ערלעכער מאַן, א מיטגליד פון העכסטן ראט. ס'איז
 שווער אָן אים זיך באגיין און מע קען זיך אף אים פאַר-
 לאָזן. ער איז ערלעך אין זיינע פליכטן.

בראַן. יאָ, מיין הער, איך זאָג דען אז ניין... מיסטאָס ווייסט
 איר, אז איר ווייסט. אָבער... נו... דער גענעראל-אינזשע-
 נער איז נישטאָ, ער איז פארשוואונדן געוואָרן...
 כאַרן (געפלעמט). וואָס? וואָס האָט איר געזאָגט? פארשוואונדן
 געוואָרן! דער גענעראל-אינזשענער איז פארשוואונדן גע-
 וואָרן? (אין צאָר) וואָס שטייט איר דאָ? פארוואָס האָט איר
 געשוויגן? ווען איז דאָס פאַרגעקומען! זוכן! צעשיקן פאַ-
 טרולן, אופהייבן די אגענטור! און די וואך? (קלינגט צום אד-
 וואַט) ארויסרופן באלד דעם שעף פון דער וואך! (צו בראָן)
 דערציילט!
 בראָן. ווי איר געדיינקט, האָט ער נעכטן אין אַוונט פארלאָזן
 דעם ראט אן אופגערגוטער. אין א שטאָ ארום האָט מען
 געקלונגען אין קאָמענדאנטור, אז דער גענעראל-אינזשענער
 האָט זיך נישט אומגעקערט אהיים. אין דערזעלבער צייט האָט
 דער ערשטער פאַרפאַסט געמאָלדן אין זיין ראפּאָרט, אַז זיי
 האָבן געזען דעם גענעראל-אינזשענער, וועלכער האָט ווי
 געוויינלעך אלע אַוונט אין דער צייט שפאצירט צום וואלד
 צו. מער האָט אים קיינער נישט געזען. ווער ווייס, וואוהין
 ער איז אוועק?
 כאַרן. און די נידעריקע פאַרפאַסטן?
 בראָן. האָבן קיינעם נישט געזען. מ'האָט באלד אומגעוויבן די
 וואך. א גאנצע נאכט האָט מען געזוכט און...
 אדיוואַנט. דער קאָמאנדיר פון מיליטער.
 כאַרן. אריין!
 (קומט אריין מאקפערסאָן)
 מאקפערסאָן. מיין הער! עס זיינען אָנגעקומען פון מעטראָ-
 פאָליע די טראַנספאָרטן מיט מיליטער. איך בין געקומען
 נאָך א באפעל וועגן דיסלאָקאציע.
 כאַרן. דערווייל אין די ברעג-קאזארמעס. קליינע קאמבנירטע
 טיילן, דערהויפט בארג-קאָואַלעריע — צו די ארבעט-בא-
 צירקן. איין ארטילערישן דייוויזאָן — אַסן באַרג.

מאקפערסאָן. אין די ברעג-קאָזאַרמעס, קאָמפּינירטע טיילן אין
די ארבעט-באצירקן, אַרטילערישן דיװיזאָן אפן בארג, —
רעכט, הער אָבערקאָמיסאַר.

כאַרן. וואָס נאָך?
מאקפערסאָן. ווי וועט איר באַפֿוילן צעשטעלן דעם ארטילע-
רישן דיװיזאָן? קיין קאָזאַרמעס אפן בארג האָבן מיר נישט.
כאַרן. דערווייל אין פּריוואַטע וואוינונגען בא די בירגער פון
בארג. אונזערע פּרויען, האָף איך, וועלן נישט פּראָ-
טעסטירן?

מאקפערסאָן. רעכט, הער אָבערקאָמיסאַר. די פּרויען וועלן נישט
פּראָטעסטירן.

(מאקפערסאָן אָפּ)

כאַרן (צו בראַונען). פארוואָס האָט מען מיר נישט געמאָלדן? וואָס
האָט געטון די וואך? די פאַרפאַסטן האָבן נישט געזעען? זיי
שלאַפּן אָפּן פאַסט! צום פּעלד-גערעכט! וואו איז דער שעף
פון דער וואך? פאר מיר האָט מען באהאלטן!
בראַון. זיין געוויינלעכע שפאציר-צייט. און אז ער איז אופגע-
רעגט איז וואָס? מע קען זיך אף אים פארלאָזן. אוואדע,
איך זאָג דען, אז ניין? איז מען זיכער געווען, אז ער וועט
באַלד קומען, און מ'האָט אייך נישט געמאָלדן. דערנאָך איז
שוין געווען שפעט. מ'האָט צעשיקט פאַטרוולן, א גאנצע
נאכט געזוכט, און צום טאָג געקומען מיט גאַרנישט.

אדיוטאַנט. שעף פון דער וואך.

כאַרן. אריין! (קומט אריין בלעק) די וואך פילט אויס שלעכט אירע
פליכטן, הער בלעק.

בלעק. יא, מיין הער.

כאַרן. ווער האָט דער לעצטער געזעען דעם גענעראַל-אינזשענער?
בלעק. די פרוי, מיין הער.

כאַרן. וואָסער פרוי?

בלעק. וואָס די פאטרוולן האָבן פאַרהאַלטן באנאכט אפן ברעג.
כאַרן. ווי האָט זי אים געזעען, מיט וועמען איז ער געווען?

בלעק. אפן וועג צו די שטיינברוכן איינער אליין, מיין
הער.

כאַרן. הער בראַון, דערווייל פירט איר אויס די פליכטן פונם
גענעראַל-אינזשענער, די ארבעט זאָל זיך נישט אָפּשטעלן.
היינט ווערט צונופגערופן דער העכסטער ראט.

בראַון. די ארבעט וועט נישט ליידן. שוין אָנגענומען מיטלען,
מיין הער.

כאַרן. מע דארף גוט אויספאַרשן ווער די פרוי איז, און ווי
קומט זי אפן ברעג.

בלעק. שוין אויסגעפאַרשט, מיין הער.

כאַרן. מע דארף זי נישט באפרייען, ביז מע וועט געפינען
א שפור פון דעם גענעראַל-אינזשענער.

בלעק. שוין באפרייט, מיין הער.

כאַרן. וואָס? וואָס האָט איר געזאָגט!...

בלעק. די פרוי איז שוין באפרייט, מיין הער.

כאַרן. אָן מיין דערלויבעניש! איך האָב נישט באשטעטיקט דעם
באפרייאונג-שיין!

בלעק. ניין, מיין הער.

כאַרן. איר זיינט ארעסטירט, הער בלעק.

בלעק. יא, מיין הער.

כאַרן. איר ווערט איבערגעגעבן צום געריכט.

בלעק. יא, מיין הער.

כאַרן. הער בראַון, באקענט זיך מיט דער אויספאַרשונג. זאָל
מען די פרוי ארעסטירן. איך ווארט אף אייער אינפאָרמאַ-
ציע, פארוואָס איז די פרוי נישט געזעצלעך באפרייט
געוואָרן.

בלעק. זי איז באפרייט געוואָרן, ווייל מיר האָבן פעסטגעשטעלט,
ווער זי איז.

כאַרן. און אז איר האָט פעסטגעשטעלט, ווער זי איז?..

בלעק. האָבן מיר זי באפרייט, מיין הער.

כאַרן. איר קענט דערקלערן, וואָס איר רעדט?

בלעק. יא, מיין הער, ס'האט זיך ארויסגעוויזן, אז די פרוי, וואָס
די פאטרוילן האָבן פארהאלטן אפן ברעג, איז אייער טאָכ-
טער, הער אָבערקאָמיסאר.

כאַרן. מיין טאָכטער!

בלעק. יא, מיין הער.

כאַרן. הער בלעק, איר זיינט אונטער אַ שטוב־ארעסט. גייט.

בלעק. יא, מיין הער.

כאַרן. הער בראָון, כ'וועל פערזענלעך זיך פארנעמען מיט דעם

איניען. זאָל די ארבעט ניט ליידן. כ'וועל אייך נאָך היינט

ארויסרופן. אדיע.

(בראָון און בלעק — אָם. כאָרן — אליין).

כאַרן. מיין טאָכטער? ...

פאַרהאַנג

צווייטער אקט

דאס פערטע בילד

(א שיינק. לידער, טענץ. די גאנצע צייט קומען און נייע באזיכער)

איינער (וינגט):

פעסער מיט וויין און פלעשער מיט פייער,
צייטיקע מיידלעך און פריילעכע זינד.
ווער איז אונז ליב און וואָס איז אונז טייער?
טרינקט אויס א גלאָז, מיט דער צווייטער פארטרינקט.

כאָר:

ווער ווייסט וואָס וועט זיין?
דאָס לעבן לויפט גיך —
איז נאָך א גלאָז וויין,
און כאַפט דאָס דער ריך.

איינער (וינגט):

אויב ס'איז נישט גוט און מ'ויל זיך פאַרגעסן,
דארף מען אַנטלויפן פון שטוב און פון גאַס,
זיצן אין שיינקל גאַנצע מעסלעסן,
קושן א מיידל און צאָפן די פאַס.

כאָר:

ווער ווייסט וואָס וועט זיין?
דאָס לעבן לויפט גיך.
איז נאָך א גלאָז וויין,
און כאַפט דאָס דער ריך.
(קומען און ערשטער און צווייטער באזיכער).

ערשטער באזוכער. האסט מירע פארן טויט?
 צווייטער באזוכער. כ'האב טאקע מירע. מ'זאגט, אז אפילע די
 אינושענערן זאגן זיך אפ פון דער ארבעט.
 ערשטער באזוכער. די אינושענערן, ברודערל, וועט מען
 איינבעטן, און מיר וועלן אליין קומען.
 צווייטער באזוכער. און איך וועל ניט גיין. אליין וועל איך
 ניט גיין, און צווינגען קען מיר קיינער ניט.
 ערשטער באזוכער. קיינער ניט. אוואדע. ווער קען דיר
 צווינגען שטארבן פון פיבער, אז דו ווילסט שטארבן פון
 הונגער?

איינער (זינגט):

ווי איז צו אונז, ווען מיר מוזן זיין נישטער.
 שווער איז דאס לעבן און ביטער דער טויט.
 איז וואס דארף אונז באנק טון? זאל ברענען ליכטיק!
 לאמיר זיך פרייען מיט שיקערער פרייד!

כאָר:

ווער ווייסט וואס וועט זיין?
 דאס לעבן לויפט גיך.
 איז נאך א גלאז וויין,
 און כאפט דאס דער ריך.

(קומען דריטער און פערטער באזוכער)

דריטער באזוכער. איצט איז אויס מאדע גלויבן אין שיידים.
 פערטער באזוכער. אבער דאָרט, וואו מיר דארפן ארבעטן,
 אין די בלאַטעס, האלטן זיך שיידים. די ארבעטער, וואס
 האבן געבויט די באראקן, האבן זיי אליין געזען.
 דריטער באזוכער. אליין געזען? נו, וואסערע זיינען זיי?
 מיט וויידלעך? אראכמאָנעס אף זיי, מ'וועט זיי ארויסטרייבן
 פון די בלאַטעס.
 פערטער באזוכער. טאקע? איז וואוהין וועלן זיי גיין?
 דריטער באזוכער. כ'ווייס. סיידן זיך טרינקען.

איינער (זינגט):

וועמען ס'איז גוט, דער זאל האפן אף בעסער,
 אונז איז דאס בעסטע אין שיינקל באשערט.
 פריילעכע מיידלעך און בייכיקע פעסער,
 שיקערע לידער און שיקערע נעכט.

כאָר:

ווער ווייסט וואס וועט זיין?
 דאס לעבן לויפט גיך.
 איז נאך א גלאז וויין,
 און כאפט דאס דער ריך.

(קומען פינפטער און זעקסטער באזוכער)

פינפטער באזוכער (ווייזט אף צוויי מיידלעך, וואס זיצן באם טישל).
 יענע צוויי ווארטן מיסטאם אף אונז. באטראכט, וועלכע
 נעמסטו זיך?

זעקסטער באזוכער. מיר וואס מיטן פאריסן נעול.
 פינפטער באזוכער. גוט. איך האב טאקע ליב א דינינקע און
 א שטאלטינקע. (צו די מיידלעך) מיידעלעך שיינינקע, וועמען
 האט איר ליב?

ערשטע מיידל. אייך ביידן.
 צווייטע מיידל. דיר און אים.

זעקסטער באזוכער. און וואס האט איר צוגעגרייט?
 צווייטע מיידל. אלץ. איך האב צוגעגרייט גענוג, ס'וועט
 קלעקן פאר ביידן.

ערשטע מיידל. און איך האב נאך מער. נעם וויפל דו קענסט.
 זעקסטער באזוכער. און אז כ'וועל נעמען אסאך, וועסטו ניט
 שרייען?

צווייטע מיידל. ניין, כ'וועל שוין מער ניט שרייען.
 פינפטער באזוכער. באשטעל עפעס טרינקען. זעסט דאך, אז
 אונזערע פייגעלעך זיינען דאָרשטיק. (צום מיידל) און דו זינג
 עפעס.

ערשטע מיידל (זינגט):

ווער עס וויל אין ווייטן וועג
ווייך און ווארעם פארן,
זאל ער גיין מיט מיר אהיים
אפן הויכן גארן.

(בעאייסן זינגען גייט אריין מארא און פארנעמט אן אפגעזונדערט
טישל אין א ווינקל).

ערשטע מיידל (זינגט):

פינצטער, גליטשיק, און עס גיסט,
מ'זעט ניט גיין שוין קיינעם.
כ'בעט זיך ראכמים: נעמט אומזיסט,
און ניטא קיין קוינים.

(זיבעטער באזוכער גייט צו צו מארא)

זיבעטער באזוכער. דו געפעלטסט מיר. איך האב דיר ליב.
מארא. ניין, היינט ניט, האסט אביסעלע פארשפעטיקט.
זיבעטער באזוכער. מ'האט דיר שוין באשטעלט? ביסטו
דאך א מאזליקע. האב קיין פאריבל ניט.

(אכטער באזוכער גייט צו צו מארא)

אכטער באזוכער. דיר איז הארט צו זיצן, זעץ זיך צו מיר.
מארא. היינט בין איך פארנומען. קום מארגן.
אכטער באזוכער. פארנומען. גאר אזוי. היינט איז אן אויסכא-
פעניש אף אייך?

מארא. יא, היינט איז א גוטער טאג.
אכטער באזוכער. פארנומען איז פארנומען. די מעציע קען
מען קריגן.

ערשטע מיידל (זינגט):

אל מען נעמען קליין און גרויס,
ווער ס'האט נאך א דרייער.
קויפט אדעק א מויד מיט פלייש
און ברענט אייך אפן פייער.

(גייט אריין שפער, קוקט זיך ארום, גייט צו צו מארא)

שפער: ביסט אליין?

מארא. איך בין אלעמענס.

שפער. איך אויך.

מארא. זעצט זיך. וואס איז דאָרט פאָרגעקומען בא אייך?

שפער. דאָס, וואָס איר ווייסט. די גאנצע אָרגאניזאציע איז
דורכגעפאלן.

מארא. אלע?

שפער. איך בין געבליבן.

(פויזע)

מארא. בלייבט דאָ אַרבעטן, מיר דארפן. איצט מענטשן.

שפער. וואָס טוט זיך דאָ בא אייך?

מארא. איר וועט זיך גיך דערוויסן, איר וועט דערפילן. בא אונז
איז שטארק הייס.

שפער. דאָס פיל איך שוין.

מארא. אונזער טאקטיק איצט—פארכאפן די איניציאטיוו.

שפער. דערקלערט וואָס איר מיינט דערמיט.

מארא. גאר פאָשעט. ס'האלט בא אן אופשטאנד.

שפער. אן אופשטאנד! אן אָרגאניזירטע אַרויסטרעטונג! און
דער צענטר?..

מארא. באַרואיקט זיך, מיר זיינען אין א שיינק. כ'וועל זיך
זעצן צו אייך אף די קני...

(זי זעצט זיך צו אים. ער באַטראַכט זי אַביסל פארלאָרן. א לאַנגע פויזע)

איינער (זינגט):

וויין פון די פעסער און מיידלשן פייער,

טרינקט מען ביז טאָג, מע טרינקט און מע זינגט;

ווער איז אונז ליב און וואָס איז אונז טייער?

טרינקט אויס א גלאָז, מיט דער צווייטער פאַרטרינקט.

כאָר:

ווער ווייסט וואָס וועט זיין?

דאָס לעבן לויפט גיך.

איז נאך א גלאז וויין,
און כאפט דאס דער רוק.
שפער. איר זיינט א שיינע פרוי.
מארק. נו, דאס איז שוין גאר איבעריק. דערפון דארפט איר
זיך געוויס בארואיקן.
שפער. אנטשולדיקט. כ'האב דערמיט גארניט געמיינט, אנט-
שולדיקט.
מארק. נו, גענוג. זיינט איר שוין אביסל באקאנט מיט דער לאגע?
שפער. איר גרייט אן ארויסטרעטונג?
מארק. יא.
שפער. ניט צונויפגערעדט מיטן צענטר?
מארק. מיר קענען ניט אפלייגן. בא אונז איז אדער איצט, אדער
קיינמאל ניט.
שפער. מע מוז אפשטעלן די צוגרייט-ארבעט און זיך פריער
צונויפערדן מיטן צענטר.
מארק. שוין שפעט. אין צוויי טעג ארום איז די ארויסטרעטונג.
שפער. איר נעמט אף זיך צופיל. ס'איז א בלוט-באד.
מארק. איר קענט איבערגעבן אייער מיינונג היינט אפן קאמ-
טעט. נאך איך רעכן, אז זי קען שוין גארניט ענדערן.
שפער. שוין אומפארמיידלעך? הייסט עס, האב איך דא מער
ניט וואס צו טון.
מארק. ניין. איר בלייבט דא. איר'ט צוזאמען מיטן קאמיטעט
אנפירן מיטן אופשטאנד.
שפער. אבער איך בין ניט מאסקים. ס'איז אן אַוואַנטיוורע.
מארק. סאָרויכטיקער. ס'איז א באַשלוס פון אונזער אַרגאַניזאַ-
ציע. איר וועט זיך אונטערוואַרפן.
שפער. אין צוויי טעג אַרום?
מארק. אדער אין דריי. היינט וועט דער קאמיטעט באַשטימען
דעם טאָג. היינט וועט איר זיך באַקענען מיט אייערע
סונקציעס.
שפער. אין צוויי טעג אַרום?

מארק. אדער אין דריי.
שפער. ס'איז אבער אן אומזין. ס'איז א מאַפּאָלע. מ'דאַרף נאָכ-
אַמאָל באַטראַכטן.
מארק. צו שפעט. אז מע טוט, קדערט מען ניט.
(לויפט אריין א אינגל א צייטונג-פארקויפער.)
צייטונג-פארקויפער. אַוונטבלאַט! גרויסע געשעענישן!
שרעקלעכע ניס. אַוונטבלאַט! (צו מאַרק און שפער) קויפט א בלאַט!
מארק. (צום צייטונג-פארקויפער.) פארוואס שרייטו אַזוי?
צייטונג-פארקויפער. פארוואס קושטו זיך אַזוי?
מארק. דו וועסט דען, איך זאָל זיך קושן?
צייטונג-פארקויפער. נו! אויב דו קושסט זיך ניט, וועט מען
דיר ניט באַצאָלן. (צו שפער) עמעס? און אז איך וועל ניט
שרייען, וועט מען מיר אויך ניט באַצאָלן. אַוונטבלאַט!..
(צווייטער באַזוכער לייכט אף א קאָל די צייטונג.)
צווייטער באַזוכער. פאַרשוואַנדן דער גענעראַל-אינווע-
נער. גרויסע אַרעסטן אין שטאָט. צום געריכט דעם שעה פון
דער וואַך. ס'איז פאַרבאָטן אַרויספאַרן אָן א דערלויבעניש....
שפער. וואָס באַטייט עס?
מארק. גאַרניט. ס'הייבט זיך אָן.
צווייטער באַזוכער. (לייכט) ...אינם איניען איז פאַרמישט א פרוי.
זי האָט זיך אויסגעדרייט פון דער וואַך און איז אַנט-
לאָפן. א הויכע, א שיינע, מיט געדיכטע שוואַרצע האָר, א
קורצזיכטיקע. א גרויסע באַלוינונג דעם, וואָס וועט אָנ-
ווייזן וואו זי איז...
ערשטער באַזוכער. ניטאָ קיין באַלאַנים.
דריטער באַזוכער. זי וועט אליין קומען. זי ווייסט דען ניט,
אז מע דאַרף זי?
פינפטער באַזוכער. א הויכע, א שיינע, מיט געדיכטע שוואַרצע
האַר... כ'וואָלט אויך געגעבן א באַלוינונג, מע זאָל מיר
אַנווייזן וואו זי איז.

צווייטע מיידל (וואָס זיצט מיטן פינפטן באַזוכער). און איך געפעל
דיר ניט?

פינפטער באַזוכער. ניין, דו געפעלטסט מיר. נאָר איך וואָלט
פאַרביטן.

צווייטע מיידל. זי איז דאָך א קורצזיכטיקע, פּע!..
פינפטער באַזוכער. נו, נו, קעצעלע, דראַפּע זיך ניט. זי וויל
בעמיילע ניט דערציילן, וואו זי איז.

צווייטע מיידל. טאָ גיי זוך זי! (הייבט זיך און אוועקגיין)
פינפטער באַזוכער. זע נאָר א פריצעטע! זיך! וואוהין שלעפסטו
זיך מיט דיין יאטקע-פלייש?

צווייטע מיידל. לאָז אָפּ! אָן הענט! זשאַבע, זשאַבע...
פינפטער באַזוכער. זיך! אָט נעמסטו אין די ציין אַריין.
(רוקט זיך צו א פאַרשוין פון דער זייט).

פאַרשוין. עי, דו! וואָס זשומעסטו? לאָז זי אָפּ!
פינפטער באַזוכער. מיש זיך ניט! וואָס ביסטו איר? א זוקטער?
פאַרשוין. פארהאק דעם פיסק און לאָז זי אָפּ! הערסט?
פינפטער באַזוכער. כ'הער. דו ווילסט דאווקע אין פיסק? נאָ!
פאַרהאקט? נאָ!

פאַרשוין (טוט א בליק מיט א מעסער אין זייט אריין דעם פינפטן באַזוכער.
צום מיידל) קום!..

(ס'ווערט א טומל. דעם פאַרוואונדעטן טראַגט מען ערגעץ אוועק).
מאַראַ. מ'דאַרף אָפּציען פונדאָנען, לאָמיר גיכער ענדיקן...
שפּער. וואָס ווייסט איר וועגן די געשעענישן אין שטאָט?
מאַראַ. אַלץ דערווייל...
שפּער. איר ווילט זאָגן, אז דער קאָמיטעט ווייסט, וואו דער
גענעראַל-אינזשענער איז?

מאַראַ. ער ווייסט.
שפּער. און ווער די פרוי איז?
מאַראַ. יא.
שפּער. פארוואָס האָט מען אים געדאַרפט אַפרייניקן, דעם אינ-
זשענער?

מאַראַ. ער לעבט, ער איז בא אונז אין די הענט.
שפּער. כ'פאַרשטיי ניט.
מאַראַ. מיר האָבן אים געמוזט באַזייטיקן. איר וועט זיך דער-
וויסן אפן קאָמיטעט.

שפּער. די מילכאָמע, הייסט עס, האָט זיך שוין אָנגעהויבן?
מאַראַ. כ'האָב דאָך געזאָגט.
שפּער. איר טרעט אַרויס סעפּאַראַט.
מאַראַ. אַנדערש האָבן מיר ניט געקאָנט. צום צענטער איז ווייט
און מיר קאָנען ניט וואַרטן.

שפּער. און אז ס'וועט זיך ניט איינגעבן?
מאַראַ. פאַרפאַלן. עס מוז זיך שוין איינגעבן.
שפּער. אין צענטער וועט מען דאָס אייך קיינמאָל ניט מויכל זיין.
מאַראַ. אייך אויך ניט. איר האָט שוין א פאָסטן.
שפּער. און אז כ'וועל זיך דעם אַרטיקן קאָמיטעט ניט אונטער-
וואַרפן?

מאַראַ. באַטראַכט זיך גוט. ביז מירן ארויס פונדאָנען, דאַרפט
איר באַשליסן.

(ס'גייט אַריין דער בלינדער זינגער מיט א פידל)

זעקסטער באַזוכער. קום אַהער, פעטערל. זינג עפעס.
מיידל. שטיל זאָל זיין! דער בלינדער וועט עפעס זינגען.
זעקסטער באַזוכער (שיקער). נו, זינג, זינג. א דאָיגע. נאָר עפעס
אזוינס, אז ס'זאָל באַנק טון...
בלינדער (זינגט):

א פינצטערע נאַכט,
א דערשראָקענער טאָג.
וואָס הערט זיך אין פאַרשטעט,
וואָס זאָגט מען אין שטאָט.
פאַריגלטע טירן
און ליידיקע מערק.

סון טונקעלע געטלעך
וועט קומען די שרעק.

ס'וועט עפעס געשען,
ס'וועט עפעס געשען.
מיר ווייסן געוויס,
נאָר מיר ווייסן ניט ווען.

פארוואָרלאָזטער (לויפט אריין). א בסורע אף אייך, באלד וועט
מען אייך טרייסלען.

ערשטער באַזוכער. די וואָך?..

פארוואָרלאָזטער. געטראָפן. (עטלעכע באַזוכער הייבן זיך און אוועק-
גיין) כאַפּט זיך ניט, באלד וועלן זיי אליין קומען. זיי האָבן
שוין בעמיילע פארנומען די גאָס. (צום בלינדן) און דו, פעטערל,
זינג, זינג. דיך דאַרף קיינער ניט. כ'קאָן דיך אויסלערנען
א ביי לידל (זינגט):

רויטער וויין און ווייסע פלאַשן,
אפן שיינקער ברענט דער טשיפעק.
ס'איז א סימכע אין די גאָסן,
א געלעכטער אָפן פופיק.

(בעטלט בא די טישלעך)

— שיינקט עפעס פאר א גוטער בסורע.

מאָרָ. איר האָט בא זיך גאַרניט? באלד וועט דאָ זיין די וואָך.
שפּער. גאַרניט.

מאָרָ. געדיינקט, איר זיינט שיקער, איך בין א גאָסנפרוי. פאר-
נעמט זיך מיט מיר. איך בין א גאָסנפרוי, איר פארשטייט?
פלינדער (זינגט):

פאר אַלעמענס פיין
און פאר אַלעמענס שאַנד
וועט עמעצער שטיין
מיטן פאָנים צום וואָנט.

ס'וועט עמעצן היינגען
אינמיטן באַטאָג
אף הויכן לאַמטערן,
אף ליכטיקן ראָג.

ס'וועט עפעס געשען,
ס'וועט עפעס געשען.
מיר ווייסן געוויס,
כאָטש מיר ווייסן ניט ווען.

(קומט אריין די וואָך)

אַפּיצער. רירט זיך ניט פון אָרט. דער שיינק איז אַרומגערינגלט.
גרייט צו דאָקומענטן און בלייבט רואיק אף די ערטער.

(ס'גייט דער אונטערזוך)

שפּער (פארלאָרן). א קורצזיכטיקע מיט געדיכטע שוואַרצע האָר—
ענלעך אף אייך, ניין?

מאָרָ. איך זאָג דען, אז ניין...

שפּער. איר זיינט א וואונדערלעכע פרוי.

מאָרָ. קאָמפלימענטן מעגט איר איצט מאַכן, נאָר האמעטנער
אַביסל, ניט אַזוי איידל. איר זיינט דאָך שיקער, און איך בין
א פריילעך מיידל... איר שעמט זיך?

אַפּיצער (צו שפּערן). וואָס זוכסטו בא איר אין בוזים? אָט זיי-
נען דאָך דייע דאָקומענטן.

שפּער (שיקער). דאָס זיינען דאָך דאָקומענטן, און דאָס איז א מיידל...

אַפּיצער (קוקט אין די פאַפירן, וואָס ליגן אָנגעגרייט אפן טיש). ווילסטו,
אַפאָנים, וואָס גיכער זיך מיט איר באַקענען?

שפּער. ניין, שוין א שאַ אז איך קאָן זי, נאָר מ'דאַרף מערער.

אַפּיצער. א מאָל פון א שיקער, דאָס שענסטע מיידל האָט ער
געפאַקט (גייט אָפ).

(איינער פון דער וואָך קוקט אף מאָרָ, שושקעט זיך עפעס מיטן

אַפּיצער און ווייזט אף איר. מאָרָ באַמערקט עס)

מאָרָ. איך בין דורכגעפאלן. ער'ט מיך דערקאָנט. מישט זיך
ניט. אין דריי טעג אַרום איז די אַרויסטרעטונג.

שפער. אנטלויפט, איר טאָרט ניט...
מאַראַ. מישט זיך ניט, זאָג איך אייך. איר זיינט א מיטגליד
פון קאָמיטעט, פאַרגעסט זיך ניט.
אַפיצער (גייט צו צו זיי). מיידעלע, אים קענסטו? (ווייזט אפן זעלנער,
וואָס האָט זיך מיט אים פריער געטוישט)
מאַראַ. אויב ער וויל, וועל איך אים קענען...
אַפיצער. איז קום מיט אונז, דיין קאָואַליער וועט זיך שוין באַ-
גיין אָן דיר. ער פאַלט שוין בעמילע פון די פיס.
שפער (כאפט זיך אויף פון אָרט). כ'וועל ניט לאָזן...
מאַראַ (נעמט אים פארן האַנט) ביסט שיקער...
אַפיצער. אן עמעס, ער איז שיקער. פון רויטן וויין זאָל מען
ווערן אַזוי בלאַס. נישטער זיך אויס, וועסטו קריגן אן אַנדער
מיידל. (צו איר) קום!
מאַראַ (צו שפער). נו, לאָז, מע דאַרף פאַלגן, אז מע הייסט...
(זיי גייען צו דער טיר. שפער בלייבט אפן אָרט)
שפער (שטעלט זיך מיטאַמאָל אויף). איך וואָרף זיך אונטער.
בלינדער (זינגט):

אף הויכע לאַמטערנס
דערוואָרגענע טעג.
אין שטאַטישע גאַסן
וועט שרייען די שרעק.

פאר אַלעמענס פיין
און פאר אַלעמענס שאַנד
וועט עמעצער שטיין
מיטן פאַנים צום וואַנט.

מיר ווייסן געוויס,
כאָטש מיר ווייסן ניט ווען.
ס'וועט עפעס געשען.
ס'וועט עפעס געשען.

דאָס פינפטע בילד

ווי אין צווייטן בילד, דער פלאַץ טאר דער פאַרט-קאָנטאַר. פאַר-
טאָג. ליידיק. נאָר דער וועכטער—א זעלנער.
וועכטער (צו זיך אליין). ס'איז קאַלט. פאַרטאָג איז אַלעמאַל
קאַלט. (הערט זיך איין צו דער שיסעריי) אָהאָ! ס'איז אַפּאַניט ניט
אַף קאַטאָועס. און ס'ווערט זיי ניט נימעס. אַ גאַנצע נאַכט,
אַז מע שיסט... (פויזע). ס'העלפט ניט, מע דאַרף זיך אָנוואַ-
רעמען. (קוקט זיך אום, מאַכט גימנאַסטיק, מאַרשירט) איינס, צוויי,
איינס, צוויי...
(פון אונטערן ראָג גאַנווענען זיך ערשטער, צווייטער און דריטער
אַרבעטער)
ערשטער אַרבעטער. דאָ איז אַ פאַסט.
צווייטער אַרבעטער. נישטאָ קיינער.
דריטער אַרבעטער. נישטאָ, איז זיין גליק. לאַמיר גיין.
צווייטער אַרבעטער. שטיי, הערסט? באַהאַלט זיך.
דריטער אַרבעטער. אַ זעלנער?
ערשטער אַרבעטער. כ'ווייס ניט. ס'איז, דוכט זיך, אַ גאַנצע
אַפטייל. הערסט די קאַמאַנדע? איינס, צוויי...
צווייטער אַרבעטער. דאַרף מען אַפּציען...
דריטער אַרבעטער. וואָרט נאָר, לאַמיר זען, וויפל... (גאַנוועט
זיך אַ קוק טון. קומט באַלד צוריק) אַסאַך, גאָר אַסאַך... אַזוי די
גרויס ווי איינער, און לערנט זיך מאַרשירן.
צווייטער אַרבעטער. וועמען לערנט ער?
דריטער אַרבעטער. קיינעם ניט. ער ציילט אליין און טופעט
אליין.

ערשטער אַרבעטער. דו גיסט אַכטונג אָפּן בריק, און דו
 אין ביידע זייטן גאָס. פאַרנעמט די ערטער.
 צווייטער אַרבעטער. עפּשער וואָלטו אַכטונג געגעבן און
 איך וואָלט זיך מיט אים געפאַרעט?
 ערשטער אַרבעטער. דיר איז קאַרג. צוויי האָסטו שוין היינט
 פאַרוויגט, און דער טאָג איז נאָך גרויס. נו, גיכער!
 פאַרטיק? (גאָנוועט זיך אונטער מיט אַ רעוואָלווער צום זעלנער)
 שטיי! די הענט אַרוף!
 זעלנער. וואָס?
 ערשטער אַרבעטער. די הענט אַרוף, אָו גיט... אָווי! איצט
 קערעווע זיך אויס און גיי!
 זעלנער. וואוהין?
 ערשטער אַרבעטער. וועסט גיין, וועסטו אָנקומען.
 זעלנער. איך טאָר נישט פאַרלאָזן דעם פּאָסט אָן אַ דערלויבניש.
 ערשטער אַרבעטער. איך דערלויב דיר.
 זעלנער. וואָס?
 ערשטער אַרבעטער. דאָס! אין נאָמען פון אופשטאַנד דער-
 לויב איך דיר גיין, וואוהין איך הייס דיר.
 (בריינגט אים צו די כאַוויירים)
 צווייטער אַרבעטער. דו פירסט אים אַ גאַנצן?
 ערשטער אַרבעטער. יא, ער פאַלגט. נעם בא אים דאָס
 געווער.
 זעלנער. דאָס געווער טאָר איך קיינעם נישט אָפּגעבן.
 ערשטער אַרבעטער. גיב אים נישט, ער וועט אַליין נעמען.
 זעלנער (אַנטוואָרט). איצט וואָס זאָל איך טון?
 ערשטער אַרבעטער. איצט גיי.
 זעלנער. איר וועט מיך נישט האַרגענען?
 דריטער אַרבעטער. דערווייל נישט, נאָר טאָמער באַגעגענען
 מיר דיך נאָכאַמאל מיט געווער, איז...
 צווייטער אַרבעטער. (גיט אים אַ שטופ) גיי! (זעלנער אָס).

ערשטער אַרבעטער. דער ראַיאָן איז שוין אָפּגערייניקט, דאָס
 איז דער לעצטער פּאָסט.
 צווייטער אַרבעטער. קומט אין שטאַב...
 דריטער אַרבעטער. הערסט, ס'ווערט וואָס אמאָל פריילעכער...
 ערשטער אַרבעטער. קומט, ס'וועט ברענען, מע האָט גוט
 אונטערגעצונדן...
 אָ. ליידיק דער פּלאַץ. אַ לויטער גייט דורך. ווידער
 ליידיק. בא די הויסן קלייבן זיך רעדלעך. אין עטלעכע ערטער הייבט
 מען אָן פארקלאפן די טויערן, די טירן און פענצער. בא איין
 הויף. דער מאַן פארקלאפט אַ טיר, זיין פרוי לעבן אים.
 פרוי. אוי, וואָס וועט עס זיין, וואָס וועט זיין? גיכער אַביסעלע...
 מאַן. ווער שטום אָף אַ מינוט, זע נאָר, ווי זי האָט זיך דאָס
 צעקוואַקעט. דערלאנג די צוועקעס.
 פרוי. וואָס שעלסטו זיך, שלימאָד? ביסט אַ קריכער, נישט קיין מאַן...
 מאַן. וועסט אַמאָל אַנשוויגן ווערן? אָט מיטן האַמער אין קאָפּ
 אַריין. דערלאנג די ברעט.
 פרוי. אוי, מע שיסט... כ'האַב מוירע... קום גיכער אַנטלויפן...
 (שלעפט אים פאַר אַ פּאַלע, זיי לויפן אַריין אין הויף.)
 (בא אַ צווייטן הויף—אַ גאַנצע מישפּאַכע שטופט זיך אין הויף
 אַריין. דער הויפּער פארשטעלט זיי דעם וועג)
 הויפּער. וואוהין שטופט איר זיך, מיינע הערן?
 מאַן. אין הויף אַריין. לאָזט אונז, נו, לאָזט...
 הויפּער. וואָס דאַרפט איר דאָ אין הויף?
 פרוי. זייער נייטיק, מיר דאַרפן זיך באהאלטן.
 מיידעלע. מ'זאָגט, אָו דאָ איז דער בעסטער קעלער...
 (שטופן זיך דורך אין הויף)
 הויפּער. גיי טו מיט זיי עפעס, אָו זיי דארפן אָווי נייטיק אין
 קעלער...
 (בא אַ דריטן הויף אַ רעדל)
 איינער. דאָ וועט מען אויך שיסן?
 צווייטער. אומעטום. מ'וועט אויסשיסן די גאַנצע שטאַט.

דריטער. וואס-זשע טוט מען?
פערטער. וואס קען מען טון? זיי זיינען געקומען מיט אַרע-
פלאנען.

ערשטער. מיט אַרעפּלאַנען?
פערטער. יא. און זיי האָבן גאָזן, וואָס מע לאַכט פון זיי.
צווייטער. פון וועמען לאַכט מען?
פערטער. פון די גאָזן. מע לאַכט אַזוי לאַנג ביז מע שטאַרבט.
דריטער. שא, מע לויפט, דוכט זיך. איר הערט?
ערשטער. יא, מע לויפט. וואָס שטייט איר?...

(אַלע באהאלטן זיך. מע שטעקט אַרויס די קעפּ, מע קריכט אַרויס
צו איינציקווייט)

שטימען:

— ס'איז גאַרניט?

— גאַרניט...

מע נעמט זיך גיך-גיך פארקלאפן די טויערן. קומט אָן דער פאר-
וואַרלאַזטער. ער דערזעט די רעדלעך בא די טויערן)

פארוואַרלאַזטער. איר, וואָס טוט זיך דאָ? (דרייט זיך אין אלע
זייטן) זע נאָר, זע נאָר, ווי זיי כאַפּן זיך. (טייטלט מיט די פינגער)
איר, איר, מעשוּגע זיינט איר? וואָס שטייט איר דאָ?
איר ווילט, מע זאָל אייך אויסשיסן? גייט זעט, וויסל האַ-
רוגים אין די גאסן!

איינער. וואו?

צווייטער. ווער?

דריטער. ווען?

פארוואַרלאַזטער. אין דער ברייטער גאַס. אין פישער-גאַס.
אומעטום. אַזוינע ווי איר, וואָס קריכן אַרום אין די גאַסן...
אַ! מע גייט שוין אַהער... יא, מיט קוילנוואַרפערס...
(מאַכט זיך, ער לויפט. אַלע אַנטלויפן. דער פארוואַרלאַזטער בלייבט אַליין)
טאַקע שלעכט, וואָס איך האָב ניט קיין קוילנוואַרפער. (גייט
אין זינגט):

טאַטע-מאַמע מיינע אין דער ערד און באַקן בייגל —
איר, עפל, עפל מיינע רויטינקע...
בין איך אַ פארוואַרלאַזטער, אַ פרייער פייגל,
איר, גאַסן מיינע, גאַסן ליידיקע...

(עטלעכע מענטשן שלעפן דזשאַ)

אַרבעטאַרן. אַט איז אַ לאַמטערן.
צווייטער אַרבעטער (שלעפט דזשאַ). קום, ס'גלוסט זיך ניט? ...
דזשאַ. כ'האַב מוירע, טייערינקע, איך בין ניט שולדיק...
ערשטער אַרבעטער. אַזוי? ווער דען איז שולדיק?
צווייטער אַרבעטער. פאַרשטאַפּט אים דאָס מויל.
אַרבעטאַרן. שלאָגט אים אָפּ די כריפקעס!
ערשטער אַרבעטער. שטיל, וואָרט צו! (צו אים) האָסט גע-
שאָסן?

דזשאַ. ברידערלעך, איך בין ניט שולדיק, כ'האַב...
ערשטער אַרבעטער. וואָיע ניט! זאָג, האָסט געשאָסן פון
דאָך? זאָג, וואו האָבן מיר דיך געפאַקט? זאָג!

דזשאַ. געשאָסן... האָט ראַכמאַנעס... אַזא קליין מיידעלע...
אַרבעטאַרן. וואָסער מיידעלע? ער מאכט זיך...
דזשאַ. מיין מיידעלע! מיין טעכטערל! כ'וויל זען מיין מיידעלע...
צווייטער אַרבעטער. און מיר זיינען קיין טאַטעס ניט? אָף
אונז האָסטו ראַכמאַנעס געהאַט, הינטישע פעל! ...
דזשאַ. אַז מע האָט מיר געהייסן... האָט ראַכמאַנעס...
ערשטער אַרבעטער. מ'האַט געהייסן! און דו פאַלגסט? זיך
פארקויפט! ...

אַרבעטאַרן. אַפן לאַמטערן! ...
צווייטער אַרבעטער. ציט אים אַרוף!
ערשטער אַרבעטער. שטילער! גייט אָפּ! (צו אים) שטעל זיך
צום לאַמטערן! ... נו, מאַך ניט קיין שיעס...
דזשאַ. אַזא קליין טעכטערל... אַט ווי דאָס טומבעלע... מיין
מיידעלע... כ'בין ניט שולדיק...

צווייטער ארבעטער (שיסט, דושא פאלט). קומט. ניט געזאָלט זיך פארקויפן...

ארבעטאָרן. ער האָט געהאַט אַ קליין מיידעלע...

(א.פ. אַ שטאַרקע שיסעריי פונדווייטן... ס'קומט אָן אַן אוילעם מיט געהילץ, מעבל, העק)

צווייטער ארבעטער. דאָ?

אראם. איין באַריקאדע אין דער זייט, און די צווייטע-דאָרט. ערשטער ארבעטער. נאָר געאַרבעט זאָל זיין!

(ארבעטן)

צווייטער ארבעטער. ווינציק מאַטעריאַלן...

דריטער ארבעטער. מיט דער צייט וועט מען צוגרייטן אַף יעדער ראָג געהילץ, ציגל און אינסטרומענטן.

צווייטער ארבעטער. פאַר באַריקאדן?

ערשטער ארבעטער. אונאָדע, אָפן פאַל פון אַן אופשטאַנד. פארוואָרלאָזטער. וואָדען, דו וויסט ניט? מע וועט אַפילע

צוגרייטן פאַרטיקע באַריקאדן...

אראם. דערווייל נעמט זיך צו די טויערן. פאַדעט אין די הויטן, פּרעגן דאָרף מען ניט.

ערשטער ארבעטער. דעם סלופ נידעריקער! אָט אַזוי...

צווייטער ארבעטער. (צום פארוואָרלאָזטן). היט זיך, ס'וועט דיר אַפּקאלופען די נאָז.

פארוואָרלאָזטער. אַ קליינער העזעק, ס'וועט אַנוואַקסן אַן אַנדערע.

ערשטער ארבעטער (צום 4-טן ארבעטער, וואָס טראָגט עפעס אָף די פלייצעס). עי, וואו האָסטו דאָס גענומען? ס'איז דאָך אַ גאַנצער דאָך.

פערטער ארבעטער. אַראָפּגעגאַנוועט פון אַ שטוב, קיינער זאָל ניט זען.

אראם. פאַרעמט זיך ניט, כעוורע. דראָט, נאָך דראָט!

דריטער ארבעטער. דראָט איז אַ מיטל צו קאָואַלעריע.

פערטער ארבעטער. און צו דראָט איז אַ גוט מיטל אַרטי-לעריע.

ערשטער ארבעטער. כאַפסט אַ ציטער? זאָג דעם עמעס.

פערטער ארבעטער. וואָס איז? ס'איז דען אַ כאַרפע, אַז

מ'האַט מוירע פאַרן טויט?

פארוואָרלאָזטער. ניין, ס'איז נאָר אַ כאַרפע צו דערציילן.

(פונדערווייטן הערט זיך אַ מיליטערישער מאַרש).

דריטער ארבעטער. כאַוויירס, מיליטער!

שטימען:

— מיליטער...

— שלעכט, כאַוויירס, מיליטער...

(אסאך אַנטלויפן, באַהאַלטן זיך, בלייבן נאָר געציילטע אָף דער באַריקאדע).

פארוואָרלאָזטער. אָט העלדן, קנאַקערס אונטערן אויוון.

(צו איינעם, וואָס באַהאַלט זיך אונטער אַ טויער). עי, דו, באַהאַלט זיך בע-

סער אַביסעלע, ס'שטעקט אַרויס אַן אויער.

אראם. רואיק! אַן אַ קאָמאָדע ניט שיסן! ווער גייט אַ קוק טון?

פארוואָרלאָזטער. איך. האָט קיין מוירע ניט, כ'וועל באַלד קומען.

(גייט, די הענט אין די קעשענעס, און זינגט):

כ'האַב אַ זייגער מיט אַ וויזער

און אַ טאַץ מיט אַ בעכער.

אין די הויפן, אין די הייזער

ליגן מיין אין די לעכער.

ערשטער ארבעטער. זאָל ער גיין, ער וועט עס מאַכן בעסער

פון אַ גרויסן.

אראם. (צום 4-טן ארבעטער, וואָס איז אַראָפּ פון דער באַריקאדע) וואוהין

גייסטו?

פערטער ארבעטער. פאַריכטן דעם דראָט, ס'איז עפעס ניט

שיין פארצויגן.

פארוואָרלאָזטער (קומט צו לויפן). אוראַ! אונזערע אַ טייל!

אַלע: אוראַ!

קלייבט זיך אַן אויכעם אָפן פלאַץ. ס'קומט אָן אַ קאַמף-טייל

מיט אַ ליר. דער קאָמאָדיר איז בלאַנג):

מיט שטייטן טראָט
מיט ביקס אין האַנט
באַפרייט די שטאַט,
באַפרייט דאָס לאַנד.

די נאַכט גייט אויס
אין רויטער שיין,
פאַרויס, פאַרויס,
אַ טויט דעם פיינט!

בלאנג. פאַרנעמען די געביידע און די אַרומיקע גאַסן! אַרויס-
שטעלן פיקעטן!

אראם (צו בלאנגן). און די באַריקאַדעס, כאַווער?
בלאנג. איר זיינט דאָ דער עלצטער?
אראם. יאָ.

בלאנג. זאָלן אייערע מענטשן צושטיין צו מיין טייל. די באַרי-
קאַדעס דארף מען דערווייל ניט. דאָ (ווייזט אָף דער געביידע
פון פאַרט-קאַנטאַר) וועט זיך איינאַרדענען דער אופשטאַנד-שטאַב.
אראם. און ס'ניט געפערלעך אזוי ווייט אַרויסרוקן דעם שטאַב?
בלאנג. ניין, כאַווער, פון פלייצע זיינען מיר באוואָרנט — די
אַרבעטער-קוואַרטאַלן. דער ברעג איז שוין אויך אין אונ-
זערע הענט. און ערשט האָבן מיר באַקומען אַ יעדיע, אַז
מיר האָבן פאַרכאַפט די גאַז-אַרסענאַלן.

אראם (צום אוילעם, אָף די באַריקאַדעס און אַסן פלאַץ). כאַווייריס, מיר
האָבן פאַרנומען די גאַז-אַרסענאַלן!
אלע. אוראָ!!!

(ס'הייבט זיך אויף אַ פאָן אַסן שטאַב).

אלע (מ'זינגט):

די נאַכט גייט אויס
אין רויטער שיין,
פאַרויס, פאַרויס,
אַ טויט דעם פיינט!

דאָס זעקסטע בילד

(דערזעלבער פלאַץ, וואָס אין פינפטן בילד. אן אוילעם אַרום
אופשטאַנד-שטאַב. מ'פירט אַרעסטירטע. דער עלצטער פונם פאַט-
רול איז אראם. ווייטער גייען רעפליקעס פון אוילעם)

שטימען:

— מ'פירט זיי, מ'פירט זיי...
— זע נאָר, זיי זיינען, דוכט זיך, ניט צופרידן...
— אַז זיי פלעגן אונז פירן, זיינען זיי געווען פריילעכער...
— נו, מער וועלן זיי שוין ניט פירן, ס'האָט זיי שוין, דוכט
זיך, אָפגעפירט...
— ווער איז דאָס יענער עלטערער, דער הויכער?
— דאָס איז דאָך דער גענעראַל-אינזשענער, פון העכסטן
ראַט.
— פון העכסטן ראַט! אָהאָ! פון די קנאַקערס אליין, הייסט
עס?
— דאָס איז דער גענעראַל-אינזשענער? מ'זאָגט דאָך, אַז
ער איז אַריבער אָף אונזער זייט...
— זעסט דאָך, ווי אזוי ער איז אַריבער.
— מע וועט שוין אים אַריבערפּעקלען וואוהין מע דאַרף.

(צום פאַטרויל):

— כאַווייריס, וואָס ציאַצקעט איר זיך מיט זיי?
— לאַזט אונז צו אַביסעלע פאַרבריינגען מיט זיי!
אראם. גייט אָפ, כאַווייריס, ס'איז ניט באפוילן.
— זע נאָר, ווי מע היט זיי דאָס!
— קיין בייז אויג זאָל צו זיי ניט צושטיין.

— מיט אונז באגייט מען זיך דאָרט ניט אזוי איידל.
 — ביז דער טורמע בריינגט מען אונז צעקאַליעטשעטע...
 — כאַוויירס, אָף זיי דאַרף מען ניט קוקן, דאָס פּאָלק איז
 ניט קיין כאַיעס...
 — אָבער זיי זיינען מעשווענע הינט, זיי דאַרפן קראַפֿירן.
 — יענעם פון שטאַב, דעם אַלטן קעלעוו, זעסט ווי ער
 איז דאָס האַפּערדיק אַביסל.
 — טויט דעם גענעראל-אינזשענער!
 — טויט דעם גענעראל-אינזשענער.

אראם. (צום אוילעם, וואָס האָט אַרומגערינגלט די אַרעסטירטע.) כאַוויירס,
 צעגייט זיך! די אַרעסטירטע וועט מען איבערגעבן אין
 רעוואָלוציאָנערן געריכט. זיי וועלן באַקומען זייער שטראָף.
 — דעם גענעראל-אינזשענער איז ניטאָ וואָס צו מישפעטן.
 מ'ווייסט ווער ער איז...

— מ'דאַרף אים באַלד באַשטראָפֿן אָן צערעמאָניעס...
 — טויט דעם גענעראל-אינזשענער!
אראם. כאַוויירס, דער אופשטאַנד-שטאַב האָט באפוילן ניט
 דערלאָזן צו קיין עקסצעסן, און מיר וועלן ניט דערלאָזן!
 אין נאָמען פון שטאַב, אין נאָמען פון פּאָלק לייג איך פאַר
 זיך צעגייין! אַז ניט, וועל איך מוזן אָנקומען צו געווער!
 שטימען: שיסן אין פּאָלק?

אראם. דאָס פּאָלק פארנעמט זיך ניט מיט קיין אומזיניקע רע-
 ציכעס.

— הער אים ניט!
 — נעמט זיי אַהער!
 — מיר וועלן זיי מישפעטן!

(דער אוילעם וואַרפט זיך צו די אַרעסטירטע.)

אראם. אָפּטייל! געווער גרייט!
 — כאַוויירס! מיר טאָרן ניט האַנדלען, ווי די מערדער פון
 באַרג.

— כאַוויירס, ער איז גערעכט, לאַמיר זיך צעגייין!
 (צעגייט זיך. ניט צופרידן.)
 — אָבער דער מערדער אליין איז דאָ. אַ מיטגליד פון שטאַב,
 און מע קעכלט זיך מיט אים!
 — דער געריכט וועט שוין קלאַר מאַכן, וועמען ס'קומט
 באַשטראָפֿן.
 (קומען אָן בלאַנג און שפּער. דער אוילעם לאָזט זיך צו זיי.)

— כאַוויירס פון שטאַב! פארוואָס לעבט ער נאָך?
בלאנג. ווער?

— דער גענעראל-אינזשענער.
שפּער. פארלאָזט זיך אפן שטאַב, כאַוויירס.
 — מיר פאָדערן ער זאָל באלד באַשטראָפֿט ווערן!
בלאנג. איר גלייבט ניט דעם שטאַב, כאַוויירס?
 — מיר גלויבן, נאָר זאָל מען ניט פארציען.

בלאנג. באַרואיקט זיך, נאָך היינט וועט עס קלאַר ווערן. גייט
 באַרואיקט אַלע כאַוויירס. (דער אוילעם צעגייט זיך, צו שפּערן):
 אויב זיי האָבן זי דערקענט, וועלן זיי זי ניט אַרויסלאָזן.
שפּער. זיי דאַרפן אָבער דעם גענעראל-אינזשענער. (זיי זעצן זיך
 אָף דער טעראַסע.)

בלאנג. מיר דארפן אים אויך. ער קען אונז צונאָך קומען. (צו
 אן אופשטענדלעך) פירט אריין דעם גענעראל-אינזשענער!
שפּער. ער וועט קיינמאָל ניט מאַסקים זיין.
בלאנג. וועט ער שטארבן.

(מע פירט אריין דעם גענעראל-אינזשענער.)

בלאנג. הער וואָגען! דאָס פּאָלק זיגט.
 וואָגען. ס'איז אַ פאַרברעכן.
בלאנג. מיר האָבן שוין פארנומען די גאַנצע שטאַט.
 וואָגען. די פירער זיינען שולדיק, און דאָס פּאָלק וועט באַצאָלן
 מיט בלוט.
בלאנג. די פירער טוען דעם ווילן פון פּאָלק.

וואָגען. איר וויסט אליין ניט וואָס איר טוט, איר זיינט פאר-
ברעכער.

בלאנג. הער וואָגען! מיר האָבן שוין פאַרכאַפט די גאדארסע-
נאלן.

וואָגען. די גאדארסענאלן?

בלאנג. יא!

וואָגען. איז וואָס?

בלאנג. וועט איר אָרגאַניזירן אונזערע גאדברייגאדעס. ס'איז
דאָך אייער פאך, הער וואָגען!

וואָגען. איר האָט א טאַעס. כ'האַב שוין איינמאַל געזאָגט.
בלאנג. איר זייט דאָך א פריינט פון פאָלק.

וואָגען. וויל איך קיין שאַכעס ניט האָבן צום פאַרברעכן קעגן
פאָלק.

בלאנג. איר קענט מיטהעלסן דאָס פאָלק זאָל זיגן!

וואָגען. דאָס פאָלק קען ניט זיגן מיט קיין בלוט פאַרגיסן.

בלאנג. אף אייך, אף אַזוינע ווי איר, וועט פאלן דאָס אומזיסטע
בלוט. גיט אונז אייער הילף.

וואָגען. מיין הילף איז נאָך ווינציק, אין מעטראָפאָליע איז דאָ
גענוג מיליטער און גאָן.

בלאנג. מיר דארפן זיך נאָר האַלטן א שטיקל צייט, וועט דאָס
פאָלק אין מעטראָפאָליע אויך אומשטיין.

וואָגען. און איך בין קעגן אומשטאַנד. ניט מיט אומשטאַנד וועט
דאָס פאָלק געהאַלטן ווערן.

בלאנג. מיט וואָדען? מיט מענטשן-ליבע, מיט קולטור?

וואָגען. מיט בלוט און כורבן—געוויס ניט.

בלאנג. הער וואָגען! איצט איז ניט קיין צייט פאַר דיסקוסיעס.
איר ווילט אונז העלפן?

וואָגען. ניין!

בלאנג. מיר מוזן באַטראַכטן אייער אָפּזאָג, ווי א פאַראט. און
אזוי וועלן מיר האַנדלען. מיר זיינען געצוואונגען.

וואָגען. מיט אַנשרעקן וועט איר גאָרניט פוילן. איר קענט מיט
מיר טון וואָס איר ווילט, קעגן מיין געוויסן וועל איך
ניט גיין.

בלאנג. עפּשער וועט איר זיך נאָך באַקלערן?

וואָגען. כ'האַב שוין גענוג געקלערט.

בלאנג. הייסט עס — ניין?

וואָגען. ניין.

בלאנג. פירט אים אוועק!

(מ'פירט אַרויס דעם גענעראל-אינושענער.)

שפּער (וואָס האָט די גאַנצע צייט געשוויגן). מער דאַרפן מיר אים
ניט?

בלאנג. מער דאַרפן מיר אים ניט!

שפּער. טאָר מען ניט אַפלייגן. זיי וועלן זיכער איינגיין. זיי
דארפן דעם גענעראל-אינושענער.

בלאנג. מ'טאָר ניט אַפלייגן. זיי דאַרפן אים שטאַרק. מוזן מיר
באַוואַרענען, זיי זאָלן אים שוין קיינמאַל ניט אַנקוקן.

שפּער. מיר טאָרן ניט דערלאָזן, זי זאָל אומקומען.

בלאנג. מיר טאָרן ניט אַרויסלאָזן קיין פאַרעטער, איינעם פון
די אַנגעוועענסטע אין העכסטן ראַט.

(גיט אַריין א מיטגליד פון רעזשטאַב.)

ערשטער רעזשטאַב־פּרעזידענט. כאוויירס, פאראן יעדיעס, אז מאָרגן
ווערט די כאַווערטע מאַראַ איבערגעגעבן צום פעלדגער־כט.

מע דערציילט, אז זי ווערט שרעקלעך געפֿייניקט.

שפּער. מע זאָל נאָר ניט פאַרשפּעטיקן...

(גיט אַריין א צווייטער מיטגליד פון שטאַב.)

צווייטער רעזשטאַב־פּרעזידענט. אין שטאַט און אין די טיילן איז אַן
אופּרעגונג. עמעצער האָט ארויסגעלאָזן א קלאַנג, אז מ'וועט

באַפרייען דעם גענעראל-אינושענער, אָדער ער קלייבט זיך
אנטלויפן.

בלאנג. די פאליצי-אגענטן ארבעטן.
צווייטער רעוויזשטאביסט. ווייסט זיי דער טייל, נאך מע
האלט אין איין שרייען: טויט דעם גענעראל-אינושענער!
שטימען (פון גאס). טויט דעם גענעראל-אינושענער!...
שפער. מע זאל נאך ניט פארשפעיטן!...

דאָס זיבעטע בילד

(קאבינעט פון אַבערקאָמיסאַר. כאָרן, מאַקפערסאָן).

מאקפערסאָן. די מוירדים האָבן פאַרכאפט די גאנצע שטאָט,
מיין הער. אונזערע טיילן האָבן זיך פארהאלטן אף די
וועגן צום באַרג און אין א טייל פון פאָרט. מיר ציען צו-
נויף מיליטער אין אלע זייטן שטאָט.

כאָרן. ווען וועט איר ענדיקן די אָפּעראציע?
מאקפערסאָן. ביז אַוונט וועט די שטאָט זיין אַרומגערינגלט,
מיין הער.

כאָרן. דעריקער, ניט געאיילט. פאַרנעמט אלע וועגן, אלע
סטעזשקעס אַרום שטאָט, קיין איינער פון זיי זאל זיך ניט
דורכרייסן אין די בערג.

מאקפערסאָן. זיי וועלן זיך ניט דורכרייסן, מיין הער.
כאָרן. דערנאָך ערשט זאָלט איר צוטרעטן צו דער באַמבאַר-
דירונג.

מאקפערסאָן. פון באַרג און פון יאָם, מיין הער.
כאָרן. און איר זאָלט זיך ניט כאַפן אַריינטרעטן אין שטאָט: זאָל
די באַמבאַרדירונג זיך אביסעלע פאַרציען. איר פארשטייט?

מאקפערסאָן. כ'פאַרשטיי, מיין הער, ס'וועט זיך פארציען...
כאָרן. כאַפט זיך ניט לעשן די סרייפּעס.

מאקפערסאָן. כ'פאַרשטיי, מיין הער, ס'וועט ברענען.

כאָרן. לאָזט ניט אַרויס די מירער פון שטאָט, מ'דאַרף זיי
פאַרכאַפן.

מאקפערסאָן. רעכט, מיין הער.

כאַרן. אויסער די פירער, קיין געפאנגענע און אַרעסטירטע
דאַרף מען נישט האָבן.

מאַקפערסאָן. קיין געפאנגענע נישט האָבן, — כ'פאַרשטיי, מיין הער.
(קומט אריין בראון).

כאַרן. פונם גענעראל-אינושענער קיין יעדיעס נישטאָ?
בראַון. נישטאָ, מיין הער. אויסער קלאנגען איז קיין שום יעדיעס
נישטאָ.

כאַרן. וואָסערע קלאנגען?
בראַון. די קלאנגען זיינען נישט קיין זיכערע און האָבן קיין
ווערט נישט.

כאַרן. זאָגט שוין וואָסערע קלאנגען, דער רוק זאָל דאָס נעמען.
בראַון. נישטאָ וואָס צו הערן. מע זאָגט, אַז דער גענעראל-
אינושענער איז אַריבער אַף זייער זייט.

כאַרן. אַף וועמעס זייט? וואָס פלאַפלט איר?
בראַון. אַף דער זייט פון די מוירדים. איך זאָג דאָך, אַז ס'איז
נישטאָ וואָס צו הערן.

כאַרן. פון וועמען האָט איר די יעדיעס?
בראַון. ס'איז נאָר קלאנגען, מיין הער, נישט קיין יעדיעס.
כאַרן. קלאנגען! נו, קלאנגען! ווער האָט זיי אייך געבראַכט,
די קלאנגען?

בראַון. אונזערע אַגענטן. מ'זאָל אים האָבן געזעען אין שטאָב
פון די מוירדים.

כאַרן. (צום אַרײַטאָנט). רופט דעם שעף פון דער וואַך. (צו בראַונען)
אייערע אַגענטן? און איך האָב געמיינט, אַז די פרוי האָט
דאָס אייך דערציילט.

(קומט אריין בלעק).

כאַרן. בא דער פרוי האָט איר זיך עפעס דערוואוסט?
בלעק. ניין, די פרוי שווייגט.

כאַרן. און איר זיינט זיכער, אַז דאָס איז זי?
בלעק. יא, מיין הער.

כאַרן. און זי ווייסט?

בלעק. זיכער, מיין הער, נאָר זי שווייגט.

כאַרן. און מע קען זי נישט מאכן ריידעוודיק?

בלעק. אויב איר'ט באַפּוילן, הער...

כאַרן. ניין. פריער וויל איך מיט איר אליין איבערעדן!

בלעק. ווען, מיין הער?

כאַרן. באלד.

בלעק. רעכט, מיין הער.

(אַפ. מע פירט אַריין מאַראָ).

כאַרן. (העפלעך). זעצט זיך, זייט אַזוי גוט. (באַטראכט זי) איר ווערט
באַשולדיקט אין שווערע פאַרברעכנס, פאר וועלכע איר וועט
נאָך היינט ענטפערן אין פעלדגער־כט.

מאַראָ. צוליבדעם האָט איר מיך גערופן? דאָס ווייס איך שוין
פון אייערע מעשאַרסים.

כאַרן. ס'איז אַבער א פארברעכן, אזא יוגנט זאָל אומקומען, און
דערפאַר האָב איך אייך גערופן.

מאַראָ. דעם פאַרברעכן קענט איר נאָך אויסמיידן, איר קענט
מיך באלד באַפרייען.

כאַרן. מעגלעך, מעגלעך. איר דאַרפט מיר נאָר ענטפערן אַף
א פאַר פראַגן.

מאַראָ. מער גאָרניט?

כאַרן. ווי רופט מען אייך?

מאַראָ. איר קענט איבערלייענען, וועט איר וויסן. אַט ליגן דאָך
פאַר אייך מיינע פאַפירן.

כאַרן. דעם גענעראל-אינושענער קענט איר?

מאַראָ. איך האָב נישט די ערע.

כאַרן. איר האָט אים קיינמאָל נישט געזעען?

מאַראָ. עפּשער האָב איך אים געזעען אַמאָל, נאָר איך קען אים
דאָך נישט.

כאַרן. איר ווייסט, אז אין שטאָט איז אן אופשטאנד?

מאַראָ. אַפּאָנים עפעס, אז איר אליין זאָגט.

כאַרן. די מוירדים האָבן פארכאפט די שטאָט. איר קענט מיסטאָם
די אָנפירער פון אופשטאַנד?
מאַראָ. אז זיי וועלן פאַרנעמען דעם באַרג אויך, וועט איר
שוין אליין זיך מיט זיי באַקענען.
(כאַרן גייט צו צום פענצטער און רעדט צו מאַראָ).

כאַרן. טוט א קוק אהער. איר זעט די באַטארייעס אפן ברעג
און די שיפן אפן רייד? אין עטלעכע שאַ ארום איז די
שטאָט אין פייער. זיי זיינען ווי אין א פאַסטקע. קומט, וועט
איר זען. איר ווילט ניט צוגיין?

מאַראָ. ניין.

כאַרן. איר וועט ניט ענטפערן?

מאַראָ. ניין.

כאַרן. איך האָף, אז איר וועט נאָך בעסער ווערן. איר שטעלט
צופיל איין.

מאַראָ. און איך האָף, אז ניט. ס'איז דאָך א גרויסע שפיל, הער
קאָמיסאַר.

כאַרן (מיט קאָס). איר וועט בעסער ווערן, זאָג איך, איך וועל
איין צווינגען רעדן.

מאַראָ. אוי, אייער העפלעכקייט, הער אָבערקאָמיסאַר, וואו
הין איז אהינגעקומען אייער העפלעכקייט?

כאַרן. שווייג, דו וועסט באַ מיר רעדן, דו שליוכע הינטישע.
וואו איז דער גענעראַל-אינושענער? ענטפער!

מאַראָ. איר זיינט גראָב, הער אָבערקאָמיסאַר.

כאַרן (מיט קולעקעס). שטיל, זאָג איך, שלעפערן, וועסט באַ
מיר רעדן!

אדיוטאַנט. דער קאָמאַנדיר וויל איין באנד זען.

כאַרן. פירט זי דערווייל אַרויס.

(קומט אריין מאַקפערסאָן).

מאַקפערסאָן. דער גענעראַל-אינושענער איז דאָ.

כאַרן. זיך געפונען? וואו? וואו איז ער?

מאַקפערסאָן. באַ זיי, מיין הער.

כאַרן. טאָקע באַ זיי? שוין זיכער ווייסט איר? שוין ניט קיין
קלאַנגען?

מאַקפערסאָן. זיכער. אָט איז א בריוו, מיין הער.

כאַרן. אזוי? טאָקע באַ זיי? כאַ-כאָ, פאַראַטן; פאַרן פאָלק?
ווען מע קען אים איצט פאַקן א לעבעדיקן. איך וואָלט
פאַר אים אפילע די צויג זייערע אוועקגעשינקט. איך וואָלט
זיך שוין מיט אים אויסגעטאַינעט...

מאַקפערסאָן. ניט אַזוי, הער אָבערקאָמיסאַר, ניט אַזוי...

כאַרן. וואָס ניט אַזוי? יאָ אַזוי!

מאַקפערסאָן. ער איז באַ זיי... נאָר ניט באַ זיי... כ'מיין...
דאָס הייסט... נו, אָט זעט, וואָס זיי שרייבן, הער אָבער-
קאָמיסאַר.

כאַרן. ער איז באַ זיי און איז ניט באַ זיי!... איז וואו איז ער
פאַרט? זיי שרייבן? ווער שרייבט? נו, דערציילט, וואָס
זיי שרייבן.

מאַקפערסאָן. זיי לייגן איין פאַר פאַרבייטן די פרוי אף דעם
גענעראַל-אינושענער.

כאַרן. ווייזט. (לייענט) אַאַאַ! דאָס איז שוין עפעס אַנדערש, דאָס
פאַרשטיי איך. ריכטיק, הער מאַקפערסאָן—באַ זיי, און ניט
באַ זיי. גוט געזאָגט, הער מאַקפערסאָן. כאַ—כאָ—אַבער
פאַרשלאָגן, אונז פאַרשלאָגן! אונז ווילן זיי דיקטירן! נו,
גוט, דאָס וועט שוין זיין איינמאָל אַ בייט!... פירט אריין
די פרוי. (מען פירט זי אַריין) אנטשולדיקט, טייערינקע, זיך אביסל
צעהיצט, מאכט זיך אמאָל. און פון אינושענער ווייסן מיר
שוין, לייענט.

מאַראָ (שווייגט).

כאַרן. איר ווילט ניט? לייענט, הער מאַקפערסאָן, דעם פאַר-
שלאג פון אופשטאַנד-שטאַב.

מאַקפערסאָן (לייענט)... דער אופשטאַנד-שטאַב לייגט פאַר
דעם אָבערקאָמיסאַר פאַרבייטן די אַרעסטירטע פרוי פאַר
דעם גענעראַל-אינושענער, וואָס געפינט זיך אין די הענט

פון דעם שטאב. אויב איר זיינט מאסקים, זיינען מיר גרייט
זיך צונויפריידן וועגן פראגטיס און גארנאטיעס...
כאַרן. גענוג! (צו איר) איר ווילט דעם בייט? אייך געפעלט דאָס?
יא? מע דאַרף דאָס אָבער אַביסעלע פארדינען.

מאַראַ (שווייגט).

כאַרן. איר שווייגט? איר ווייסט, אז פון איצט היינט אָפּ אייער
לעבן פון איין וואָרט. איר ווילט דאָך מע זאָל אייך בא-
פרייען!

מאַראַ (שווייגט).

מאַקפערסאָן. פארוואָס ענטפערט איר ניט? איר ווייסט, אז
דאָס רעדט מיט אייך דער אָבערקאָמיסאַר אליין?

מאַראַ (שווייגט).

כאַרן. אויסגעצייכנט, זייער פיין. אָבער איין וואָרט נאָך, ליר-
בינקע. ווער איז דער, וואָס איז געוועסן מיט אייך אין
שיינק? קיינער וועט דאָך ניט וויסן. ער וועט בעמיילע
אומקומען היינט.

מאַראַ (שווייגט).

כאַרן. זי ענטפערט ניט. פירט זי אוועק. ס'וואָלט געווען זייער
א וואוילער בייט. א שאָד, א שאָד אזא יוגנט. (זי גייט, ער זיצט
און רעדט) קיינער וואָלט בעמיילע ניט געוואוסט. שוין צו
העלדיש, צו פרום. אייערע כאוויירים אף אייער אָרט וואָלטן
אייך שוין לאנג פאַרקויפט, אַבי זיך ראטעווען פון טויט...
יא, אייערע כאוויירים איז גרינגער אָפקויפן...

מאַראַ (צום פאַטרויל). אנטשולדיקט... (גייט צוריק).

כאַרן. איר האָט זיך באַקלערט? איר ווילט מיר עפעס זאָגן?
לאָזט זי... לאָזט זי... זעצט זיך אָט דאָ...

מאַראַ. (גייט צו, לאָזט אים אראָפּ א פאַטש. אלע בלייבן א מינוט פאַרשטיינערטע).

מאַקפערסאָן (רעשראַק!). דעם הער אָבערקאָמיסאַר!

פאַרהאַנג

דריטער אקט

דאָס אַכטע בילד

אין עטלעכע טעג ארום, אין די בערג. באנאכט. ווייטע קאנאדע,
אַפשיין פון סרייפּעס. קומען אָן ערשטער און צווייטער אומשטענד-
לער, באוואָפנטע.

ערשטער. גענוג, ווייטער קען איך שוין ניט לויפן.
צווייטער. סייזוי, ביז אונזערע וועלן קומען, קענען מיר אַביסל
אַפרוען.

(זעצן זיך.)

צווייטער. מיר אַנטלויפן?
ערשטער. מיר אַנטלויפן.
צווייטער. אַזוי ווינציק, געציילטע האָבן זיך דורכגעריסן.
ערשטער. געציילטע.
צווייטער. און אלע אונזערע?
ערשטער. ניטאָ.

(קומען אָן דריטער און פערטער אומשטענדלער. זיי טראָגן א פאר-
וואונדעטן)

דריטער. פאמעלעך.
פערטער. ער עפנט די אויגן.

(זיי לייגן אים אוועק.)

דריטער. יא, ער איז געקומען צו זיך. (צום פארוואונדעטן) ווי
פילסטו זיך, ברודער, עס טוט ווייז?
פארוואונדעטער (קרעכצט). יא, ס'ברענט... כאוויירם... לאָזט
מיך דאָ...
פערטער. שווייג, מיר וועלן דיך באלד איבערבינדן.
פארוואונדעטער. לאָזט מיך דאָ... איבער מיר... וועט איר
אויך אומקומען...

פערטער. בארואיק זיך. די נאכיאגער זיינען ווייט. טרינק. נו,
איצט איז דיר בעסער?

פארוואונדעטער. כאוויירם, סייז... פון מיר וועט שוין קיין
לייט נישט זיין... איך וועל דאס אליין טון... נאך א רעוואל-
ווער... אויב איר האט קיין הארץ נישט...

דריטער. שווייג. דערצו איז נאך נישט געקומען.
פארוואונדעטער. און אז יא? ... טאמער קומט דערצו? ...
פערטער. וועלן מיר טון, וואס מע דארף. קיין לעבעדיקן צו זיי
אין די הענט וועלן מיר דאך נישט לאזן.
פארוואונדעטער. איר זאגט מיר צו? ביידע? ...
דריטער. מיר זאגן צו. זיי רואיק.

(זיי זענען זיך. קומען אן אסאך פלייטיג. צווישן זיי בלאנג, שפער און אראם.)

בלאנג. שטייט. דא וועלן מיר בלייבן ביז טאג. (צו שפער) איר
זיינט קאמענדאנט פון לאגער. זאל מען קיין פייער נישט
אנצונדן.

שפער. דא זיינען מיר זיכער?
בלאנג. זיכער. ביז טאג וועלן זיי אהער נישט קומען.

(מע מאַסטעט זיך איין. בלאנג און שפער אָפּ. שטילער שמועס.)

אראם. פאר וואס שיסן זיי נאך? זיי שלאגן זיך מיט די טויטער.
ערשטער. ניין, מיט ווייבער און קינדער.
צווייטער. מיר דוכט זיך אלץ, אז מע שרייט. הערסט?
גאנצע גאסן שרייען.

אראם. זיי זיינען זיך נויקעם אזוי, אז קינדס-קינדער זאלן גע-
דיינקען...

צווייטער. א גאנצע שטאט פארברענען זיי, און קינדער, אזוינע
קליינינקע... עפשער זיינען מיר שולדיק?
(צו דער גרופע גייט צו שפער.)

צווייטער. אָט, כאַווער שפער, עפשער וועט איר אונז זאָגן?
איר הערט? שוין דריי טעג ברענען זיי די שטאָט. פאר-
וואָס האָבן מיר דערלאָזט? עפשער איז דאָס איבער אונז? ...

שפער. איר זיינט נישט גערעכט. בארואיקט זיך. מיר דארפן זיין
רואיק.

אראם. רואיק?

שפער. יא. זיי ווילן מיט שרעק פלעטן אונזער ווילן. מיר טאָרן
זיך נישט אונטערגעבן.

צווייטער. אָבער פאַרוואָס האָבן מיר דערלאָזט?
שפער. וואָס האָבן מיר דען געקענט טון? דערמאָנט זיך, באלד
ווי ס'איז קלאָר געוואָרן, אז מיר האָבן פאַרשפּילט, האָבן
מיר אָנגעווענדעט אלע קויכעס אָף ראַטעווען די באַפעלקער-
רונג. מיר זיינען אָף אלץ געווען גרייט...

צווייטער. זיי האָבן אונזערע שליכים אפּילע נישט אויסגע-
הערט...

שפער. איז וואָס האָבן מיר געזאָלט טון? דריי טעג האָבן מיר
זיך געשלאָגן אין די גאַסן. מיר זיינען דען אנטלאָסן ביז
דער לעצטער מינוט?

צווייטער. אָבער ווער וועט זיך נויקעם זיין? איר הערט?..
שפער. מיר. דאָס פּאָלק. מיר טאָרן זיך נישט אונטערגעבן. די
דריי טעג דארפן מיר געדיינקען.
אראם. אזוינס קען מען דען פאַרגעסן?
(גייט צו בלאנג.)

בלאנג. (צו שפער) נו, אלץ באוואָרנט?
שפער. אַלץ. די וואָך איז צעשטעלט. מער קיין פלייטיג
קומען נישט.

בלאנג. און דער אַרעסטירטער?
שפער. ער איז באוואָרנט.

בלאנג. כאוויירם, וועגן דעם דארפן מיר זיך באלד צונויפרעדן
אָף ווען וועלן מיר דאָס אָפּלייגן?
שפער. וועגן וואָס זיך צונויפריידן?
בלאנג. טאקע וועגן דעם ארעסטירטן. וואָס וועלן מיר זיך
שלעפּן מיט אים?

שפער. איז וואָס טראכט איר טון?
 אראם. ניטאָ וואָס צו טראכטן. מע דאַרף ניט אָפלייגן.
 בלאַנג. איך האלט אויך אזוי. מע דאַרף באַלד פארענדיקן
 מיטן גענעראַל-אינושענער.
 שפער. כאַווער בלאַנג, וואָס מיינט איר דערמיט?
 בלאַנג. איר ווייסט ניט? דענסטמאָל האָט איר אויסגעפירט.
 מיר האָבן פאַרגעלייגט דעם אָבערקאַמיסאַר, ווי איר האָט
 געוואָלט, און האָבן באַקומען ענטפער...
 שפער. זיי זיינען מערדער...
 בלאַנג. און פריער האָט איר דאָס ניט געוואוסט? מיר האָבן
 באַקומען נאָר איר פאַרפייניקטן קערפער, און ער לעבט נאָך.
 שפער. זיי זיינען מערדער...
 בלאַנג. און ער לעבט נאָך.
 שפער. אָבער ער איז דאָך ניט שולדיק. מיר טאָרן ניט אויס-
 לאָזן דאָס האַרץ צו אן אומשולדיקן מענטשן.
 בלאַנג. וואָדען? אים אָפלאָזן? וואָס לייגט איר פאַר?
 שפער. יא, אָפלאָזן. ער איז ניט שולדיק. איר ווייסט אליין, אָו
 ער האָט אונז געהאַלפן ראַטעווען די שטאָט. ער האָט עט-
 לעכע מאָל געשריבן צום אָבערקאַמיסאַר.
 בלאַנג. ער האָט אונז געקענט העלפן און האָט זיך אָפגע-
 זאָגט...
 שפער. אָבער ער איז דאָך ניט אַרויסגעטראָטן קעגן אונז.
 אראם. ניט פאר אונז — איז קעגן אונז.
 צווייטער. איר הערט, ווי זיי זיינען זיך נויקעם? און איר
 שטעלט זיך איין פאר אים?
 בלאַנג. כאַווער שפער, אונז שטייט פאַר די גרעסטע געפאַר:
 דערשלאָגנקייט און פאַרצווייפלונג אין די מאַסן. איר ווייסט
 דערפון?
 שפער. איך ווייס.
 בלאַנג. און אונזערע סאַנים קענען איצט ווילדעווען נאָך מער
 ווי פריער. זיי מעגן אלץ. ווער וועט זיי עפעס זאָגן?

שפער. ס'איז עמעס, כאַווער בלאַנג, אָבער וואָס האָט דאָס צום
 גענעראַל-אינושענער?
 בלאַנג. דער אורטייל איבערן גענעראַל-אינושענער וועט דער-
 מאנען אַלעמען, אָו מיר לעבן נאָך און אָו ס'וועט זיי גלאַט
 ניט אָפגיין...
 שפער. דערמאנען, אָו מיר לעבן נאָך? איך בין מאַסקים.
 אָבער ווי אזוי? מ'דאַרף דאָך פריער באַטראכטן, ניט אומ-
 בריינגען צוליבדעם קיין אומשולדיקן מענטשן. די שול-
 דיקע זיינען דאָך דאָרט...
 צווייטער. פאר איר טויט — זיין טויט!
 אראם. איינמאָל האָט איר אויסגעפירט, מער וועט איר ניט
 פויעלן!
 בלאַנג. גענוג גערעדט, כאַוויירים. אלע, אויסער אייך, כאַווער
 שפער, זיינען דערפאר, אָו דער אורטייל זאָל אויסגעפירט
 ווערן.
 שפער. אלע... אָבער ער איז דאָך פאַרט אומשולדיק... דער-
 מאנען, אָו מיר לעבן נאָך? אָבער ווי אזוי? (פויזע)
 ווארט, כאַוויירים, ס'איז דאָך שוין אַ באַשלאָסענע זאַך,
 ווי איך זע, — איז זאָל מען אים כאַטש געבן די מעגלעכ-
 קייט זיך פאַרטיידיקן. מע קען דאָך אָפלייגן אף מאָרגן.
 זאָל דאָס ניט טראָגן קיין כאַראַקטער פון קיין פאַשעטן
 מאָרד. לאַמיר אים אויסהערן. ביז מאָרגן נאָר...
 בלאַנג. איר ווילט אַ מישפעט מיט אַלע פאַרמאָליטעטן? זאָל
 זיין אזוי, ביז מאָרגן. אלע זיינען מאַסקים? יא.
 שפער. דערווייל דאַרף מען אַפרוען. איך וועל איבערקוקן די
 פאַטרולן.
 (מע ווערט אנשלאָסן. שטיל אף דער סצענע. ווייטע קאָנאָדע.
 אין אַ זייט באַווייזט זיך שפער מיט דעם גענעראַל-אינושענער)
 שפער. ששש...
 וואָגען. וואָס ווילט איר טון?
 שפער. מאָרגן מישפעט מען אייך.

וואָגען. מאָרגן? איז וואוהין פירט איר מיך איצט?
שפּער. איר פארשטייט מיסטאם אליין גוט, וואָס דער מישפעט
באטייט?

וואָגען. כ'פארשטיי, איך וואָרט שוין לאנג אף דעם.
שפּער. די לעצטע דריי טעג, די האַריגעס, די סרייפּעס האָבן
באַשטימט אייער גוירל.

וואָגען. די לעצטע דריי טעג... יאָ. אָבער שולדיק זיינט איר,
איך געוויס ניט. ניט געטאָרט אופהייבן דעם אופשטאַנד,
געדארפט זיך ריכטן, אַז אזוי וועט זיין.

שפּער. זיך ריכטן? אף אַזאַ אַכזאָריעס?... איצט זע איך...
איר זיינט גערעכט, ניט געטאָרט אופהייבן דעם אופשטאַנד...
ניט געטאָרט...

וואָגען. אָבער וואוהין פירט איר מיך?
שפּער. איר זיינט פאַרמישפעט צום טויט, און איך האַלט, אַז
איר זיינט ניט שולדיק. איך וויל אייך באַסרייען.

וואָגען. באַסרייען!... איר?..

שפּער. יאָ... נאָר ביטנאי...

וואָגען. וואָסער טנאי?

שפּער. איר זאָלט מיך נעמען מיט זיך. איך בין א אינושענער
לויט מיין פראָפעסיע, איך קען אייך צונוצן קומען. גיט מיר
אַ מעגלעכקייט זיך פארנעמען מיט פרידלעכער אַרבעט...

וואָגען. מיט פרידלעכער אַרבעט?..

שפּער. יאָ. איך האָב פריער געוואוסט... איך האָב אַ טאָעס
געהאַט... און מיט פרידלעכער אַרבעט פארן פאָלק וויל איך
פאַריכטן מיין טאָעס... איר זיינט מאַסקים? איר'ט מיר קע-

נען העלפן?

וואָגען (קוקט אף אים פויזע). גוט... איך בין מאַסקים. איך זאָג
אייך צו...

שפּער. דעם וועג אין די בערג ווייסט איר? איך בין דאָ אַ
פרעמדער.

וואָגען. איך ווייס דעם וועג.

שפּער. פירט (אָפּ).

(שטיל. אראָס וועקט אופ בלאנגן און זאָגט אים עפעס שטילערהייט).

בלאַנג. וואָס! וואָס פלוידערט איר? איר זיינט בא די געדאנקען?
אראָס. קומט, וועט איר אליין זען...

בלאַנג. ווען? ווי אזוי איז דאָס פאַרגעקומען?

אראָס. ער האָט מיך פאַרביטן אף א האַלבער שאַ, איך זאָל
זיך אַפּרווען, און אז איך בין אופגעשטאַנען, האָב איך שוין
ניט געטראָפן ניט אים, ניט דעם אַרעסטירטן.

בלאַנג (אף א קאָל). כאוויירים, אין די בערג! טיפּער אין די
בערג! פאַראַט!

דאָס ניינטע בילד

(אין מאָרגן. באל באַם אָבערקאָמיסאַר. א זייטיקער צימער. די גאנצע צייט הערן זיך ווייטע שטאָסן. גייען אריין צוויי דאָמערן)

ערשטע דאָמער. ס'ארא גרויסאַרטיק קלייד! און גאָר א נייער פאסאָן. איך בין אַזוי נערוועז! בא יעדער שטאָס טו איך א ציטער.

צווייטע דאָמער. און איך בין דען ניט נערוועז, טייערינקע. נאָר אין אַזא צייט דארף מען זיין שטאַרק בא זיך. מיין שניידער זאָגט, אז דער פאסאָן איז די לעצטע מאָדע אין מע-טראָפאָליע.

ערשטע דאָמער. איר זיינט גערעכט, אין אזא צייט גייט ניט איין דאָס לעבן. מיר געפֿעלט זייער דער פאסאָן. אזוי באשיידן, און די פיגור שפילט אויס. אזא שווערע צייט. ווער ווייסט, וואָס קען נאָך זיין!...

צווייטע דאָמער. גאָס איז מיט אייך! ס'קען גאָרניט זיין. מ'האָט זיי אזוי אָנגעלערנט, אַז זיי וועלן האָבן צו געדיינקען. אַזוי דאַרף זיין. דעריקער איז דאָך די פיגור. דער פאסאָן דאַרף ווייזן די פיגור. עפּשער ניט אַזוי? מע זאָגט, אַז די גאָסן אין שטאָט זיינען פאַרוואַלגערט מיט טויטע. זיי וועלן שוין פאַרוואַגן א צענטן.

ערשטע דאָמער. גערעכט ווי גאָלד, מיין טייערינקע. איין גאָס ווייסט, וואָס ס'קען נאָך זיין. מע זאָגט, אז זיי ווילן ארומ-רינגלען די שטאָט און אונז אלעמען אויסקוילען. איך בין אזוי נערוועז!...

(א.פ. קומען צוויי מיידלעך)

דאָס ערשטע מיידל. ער געפֿעלט מיר ניט. נאָר איך האָב אף אים ראַכמאַנעס. ער ליידט אזוי.

דאָס צווייטע מיידל. און ער האָט אף דיר אויך ראַכמאַנעס? שעם זיך ניט... נו, אַפֿן אויער דערצייל.

דאָס ערשטע מיידל. אַז איך זאָג דיר, ער געפֿעלט מיר ניט. ער איז דאָך א ציווילער.

דאָס צווייטע מיידל. און דיר געפֿעלן דאווקע מיליטערישע? דאָס ערשטע מיידל. וואָדען?... שא, דו ווייסט? בא אונז

שטייען איצט קאָוואַלעריסטן פון א שטראָף-טייל. וואָס זיי דערציילן זיך אָן! איך האָב זיך אונטערגעהערט. א שרעק...

דאָס צווייטע מיידל. דערצייל, אוי, דערצייל...

דאָס ערשטע מיידל. איינער האָט פאַרגוואַלטיקט דריי פרויען

זייערע, און דער אנדערער אויך... ס'דאַרף זיין אזוי שרעקלעך. (זאָגט איר עפעס אפֿן אויער)... מיט גוואַלט...

דאָס צווייטע מיידל. נאָרעלע, קאָוואַלעריסטן קענען מיט גוטן אויך...

(א.פ. שפּער און דעם אָבערקאָמיסאַרס טאַכטער פריילן כאָרן)

שפּער. איך שעץ זיך גליקלעך, פריילן כאָרן. פריילן כאָרן. איר ווייסט, איך האָב געמיינט, אַז אלע רע-וואַלוציאָנערן זיינען קליינוואוקסיקע, האָריקע און רעדן הייזעריק...

שפּער. איצט וועט איר שוין ניט מיינען? פריילן כאָרן. אָ, איר זיינט מיסטאם אן אנדערער. שפּער. ניין, דערזעלבער.

פריילן כאָרן. איר האָט נאָך אלץ ליב אייערע כאוויירס... כ'מיין, ס'טוט אייך באַנק פאַר זיי?

שפּער. יא, עס טוט מיר באַנק. זיי וואַלטן אזוי פיל געקענט אופטון פאַר זייער לאַנד...

פריילן כאָרן. איר זיינט זייער גרויסמוטיק, הער שפּער. נאָר זיי זיינען דאָס ניט ווערט. פאַרוואָס טוען זיי ניט אזוי ווי איר, הער שפּער?

שפער. איך האָף, אז מיין ביישפיל וועט זיי צונאָך קומען.

(אָפּ. קומען די דריי באַרימטע מענער)

ערשטער באַרימטער מאַן. ס'איז דאָך אַ סטיכיע. די נויט האָט זיי געטריבן דערצו.

צווייטער באַרימטער מאַן. אַ סטיכיע! איז וואָס? זאָל מען זי לאָזן פאַרשוויינקען אונזער קולטור? מיט מאַזיקים פון מענטשלעכער קולטור גייט ניט אָן קיין ראַכמאַנעס.

דריטער באַרימטער מאַן. ס'איז דאָך אַבער מענטשלעכע פיין! טרערן פון מאַמעס, פון קינדער. ס'איז דאָך מענטשן! צווייטער באַרימטער מאַן. און אַז מענטשן! די מענטשן-פרעסער אין אַפריקע אָדער אין פּאָלינעזיע—יענע זיינען אויך מענטשן. זאָלן מיר זיך צוריק אומקערן צום קאניבאַל-ליזם? וואָס?

ערשטער באַרימטער מאַן. ניט קיין ראַכמאַנעס. אַבער אַף וואָס דארף מען אַכזאַריעס? שוין צוויי טעג, אז זיי וואָל-גערן זיך, די לעבעדיקע, צוזאַמען מיט די טויטע, און וואָ-יען פון הונגער און שרעק. ווער דארף דאָס?

צווייטער באַרימטער מאַן. מיר פילן אויס אונזער כוין פאַר דער מענטשלעכער צוקונפט.

דריטער באַרימטער מאַן. און איך האָב מוירע פאַר דער צוקונפט. פון אוראלטן שרעק איז געקומען די מענטשהייט און אין רוין שרעק איז די צוקונפט...

(גייט אריין די באלעבאַסטע)

באלעבאַסטע. קאם געפונען. גענוג שוין זיך היצן. מ'וויל זיך מיט זיי באַקענען, און זיי באַהאלטן זיך גאָר. פע, שעמט זיך. קומט שוין, קומט...

(אָפּ. קומט אריין אַ פאַרל)

זי. מיין מאַן? ער איז נאָך אלץ אַפן פראַנט. איך האָב אזוינע יעסורים.

ער. ער איז אין די בערג?

זי. יאָ, ער איז אין אַ שטראָף-עקספּעדיציע. מיר האָבן דאָ אַזוינס איבערגעלעבט!

ער. יאָאָאָ! באַ אייך איז דאָ פריילעך. באַ אונז אין מעטראָ-פאָליע ווייסט מען ניט דערפון.

זי. אָ, איר זיינט גליקלעכע. איך קוק אַף אייך און בין אייך מעקאַנע. אָט איר... איר זיינט אזוי עלעגאַנט. איך בין מעקאַנע אייער קאַלע...

ער. און איך בין מעקאַנע אייער מאַן.

זי. כנופעניק. איך בין שוין צו אלט אַף געפערן ווערן. אַיאָ? איך בין שוין אן אלטע? זאָגט. נאָר דעם עמעס...

ער. אָ, איך שווער אייך. איר זיינט די שענסטע פרוי. איך וואָלט זיך געשעצט גליקלעך...

זי. איר מיינט דאָס טאַקע מיט אן עמעס?

ער. אָ! (נעמט ארום איר טאליע)

זי (מיטן פאָכער איבער די הענט). כאַפּט זיך ניט, נאָשער, אַדיע. מע וואָרט אַף מיר. (קערעוועט זיך אויס לעבן טיר) געדיינקט-זשע, איר פירט מיך היינט אַפּ אהיים.

(אָפּ. קומען אריין צוויי באַנקירן)

ערשטער באַנקיר. אַהא, אַהא, און די העזייקעס?

צווייטער באַנקיר. וועט דעקן די קורסן-דיפערענץ. מיר האָבן

איינגעקויפט אין דער פאַניק אפן קורס 20—30 פראַצענט.

צווייטער באַנקיר. אַהא... היינט איז דער קורס la pari?

צווייטער באַנקיר. ניין, שוין העכער צום סאָף טאָג.

ערשטער באַנקיר. אַזוי, אַזוי. און ארבעט-לוין?

צווייטער באַנקיר. פארקלענערט. אין העכסטן ראַט האָט מען מיט אונז מאַסקים געווען.

ערשטער באַנקיר. נו, יאָ, אַ שווערע צייט. די מעלוקע איז געצוואונגען.

צווייטער באַנקיר. יאָ, אַ קריטישע לאַגע אין לאַנד.

ערשטער באַנקיר. אַהאא... אַ געלונגענע אַפּעראַציע, הייסט עס.

צווייטער באנקיר. יא, מיר זיינען איצט שטארקער.
 ערשטער באנקיר. אזוי... די קאמפאניע האט אין אייער פער-
 זאן א נוצלעכן מיטארבעטער.
 צווייטער באנקיר. ס'איז מיין פליכט.
 ערשטער באנקיר. איר'ט דא נאכאמאל גראטולירן דעם אבער-
 קאמיסאר אין נאמען פון דער קאמפאניע. א פייאיקער
 מענטש, א מעלכע-מאן.
 צווייטער באנקיר. יא, דאס לאנד דארף אים דאנקבאר זיין.
 ערשטער באנקיר. פארשטייט זיך, פארשטייט זיך, די קאמ-
 פאניע וועט באווארענען.
 צווייטער באנקיר. איר פארט אפ?
 ערשטער באנקיר. היינט.
 צווייטער באנקיר. וועגן דער באפעלקערונג...
 ערשטער באנקיר. המממ... יא, פארברעכער. טראגט אריין
 די סומע אין צדאקע-פאנד.
 צווייטער באנקיר. מארגן.
 ערשטער באנקיר. אזוי, אזוי... א געלונגענע אפעראציע.
 (אפ. כארן, מאקפערסאן, א גרופע מיליטער-לייט און באאמטע)
 כארן. טאקע זיך דורכגעריסן אין די בערג?
 מאקפערסאן. יא, מיין הער. נאך זייער ווינציק. מירן זיי
 כאפן, מיין הער.
 כארן. גוט, רופט אפ מארגן די שטראף-עקספעדיציעס פון שטאט.
 מאקפערסאן. רעכט, מיין הער.
 כארן. אָנעמען מיטלען צו די סרייפעס און עפידעמיעס. זאלן
 אונזערע צדאקע-כעוורעס צוטרעטן צו זייער ארבעט. דער-
 ווייל לאמיר ניט פארשטערן אונזער באל.
 (דער גענעראל-אינושענער מיט פריילן כארן)
 פריילן כארן. הער וואָגען, וואָס זיינט איר אזוי אָנגעבלאָזן?
 איר זיינט אַוואַדע באַרויגעז אַף מיר, וואָס איך האָב אייך
 אַרויסגעגאַנוועט? כאַ-כאַ-כאַ. אָבער וואו האָט זי געקראָגן
 מיינע דאָקומענטן? דאָס ווייסט מען טאָקע ניט.

וואָגען. איצט אויך ניט?
 פריילן כארן. ניין. איר ווייסט? פריער האָט מיר טאָקע גוט
 פאַרדראָסן. פאַרמישן מיין נאָמען אין אזא סקאַנדאַל. אָבער
 ס'האָט איר ניט געהאַלפן.
 וואָגען. יא, מ'האָט זי געכאַפט דערנאָך.
 פריילן כארן (צום פאָטער). פאַפּאַ, איך דערצייל הער וואָגען,
 ווי אזוי איך האָב זיך דערוואוסט. אזוי קאָמיש. עפּשער
 ניט? איך בין זיך געווען אַף אַ לוסט-רייזע אין אָפּענעם
 יאַם, אַף מיין יאַכטע, און דאָ האָט מען מיר ארעסטירט.
 כאַ-כאַ-כאַ.
 כארן (גלעט די טאָכטער, צום אינושענער). נו, ווי פילט איר זיך, הער
 וואָגען? זייט ניט צערודערט. מאָרגן טרעטן מיר צו צו
 פרידלעכער אַרבעט.
 וואָגען. שוין לאַנג צייט, שוין לאַנג צייט. אזויפיל בלוט...
 כארן. ניט מיר זיינען שולדיק אין דעם, הער וואָגען, ניט מיר
 האָבן אָנגעהויבן.
 וואָגען. אָבער אַ סאָף דאַרף דאָך נעמען. וויפל איז דער שיר?
 כארן. אַ סאָף, אַ סאָף, הער וואָגען. זאָגט בעסער, וואו איז
 אייער אויסלייזער? לאַמיר זיך באַקענען מיט אים.
 וואָגען. ער איז דאָ ערגעץ צווישן די געסט.
 פריילן כארן. פאַפּאַ, איך קען זיך שוין מיט אים. ער איז
 אַזאַ אינטערעסאַנטער, אזא מאָדנער... באלד וועל איך אים
 בריינגען... (אפ).
 כארן. ער איז אַ אינושענער, זאָגט איר?
 וואָגען. יא. איך האָב אים שוין באַשטימט אַף אַרבעט. ער איז
 אַ נוצלעכער מענטש, זייער אַ פייאיקער.
 כארן. גוט האָט איר געטון, זייער גוט.
 (שפער מיט פריילן כארן)
 כארן. אָט דאָס איז ער? אַהאַ! שטאַרק צופרידן, שטאַרק צו-
 פרידן. זעצט זיך.

שפער. אדאנק. איך האָב די ערע...
כאַרן. טרעטן מיר צו, הייסט עס, צו פרידלעכער אַרבעט?
 זייער פיין פון אייער זייט, יונגערמאַן.
 שפער. כ'האָב געהאַלטן פאר מיין כויוו...
כאַרן. ריכטיק, יונגערמאַן. מיר האָבן אייך צו פארדאנקען אונז-
 זער גענעראל-אינושענערס לעבן. ס'איז זייער אַ גרויסער
 פאַרדינסט. נאָר מיר האָפּן, אַז איר וועט אונז נאָך צונאָך
 קומען.
 שפער. איך מיין אויך אזוי. טיילווייט אפילע באלד.
כאַרן. באלד?...
 שפער. יא, די נאַכט איידער מיר זיינען אַנטלאָפּן פון די בערג...
 (קוקט אָפּ כאַרנס טאַכטער).
כאַרן. גיי, טאַכטער, אין זאָל אריין צו די געסט. מיר וועלן
 באלד אָנקומען (פרייליך כאַרן אָפּ).
 שפער. איך האָלט פאר מיין כויוו איר זאָלט וויסן...
כאַרן. איצט? עפּשער איז מעגלעך מאַרגן. צי ס'איז עקסטרא?
 שפער. עקסטרא. ס'וועט קיין סאך צייט ניט פארנעמען.
כאַרן. נו?
 שפער. זיי האָבן באשלאָסן אָנעמען מיטלען... נו... מ'זאָל זיך
 דערווייטן, אַז זיי לעבן נאָך. אַז מ'איז נאָך מיט זיי ניט
 פאַרטיק.
כאַרן. אזוי? מע זאָל דערפילן, אַז זיי לעבן נאָך. זיי זיינען
 אופגעבראַכט?
 שפער. יא, שטאַרק אופגעבראַכט. דערהויפּט אָפּ אייער ענטפער
 וועגן פארבייטן די פרוי אפן גענעראל-אינושענער.
כאַרן. אהא... זיי האָבן זי דאָך באקומען, די פרוי, נאָר אַביסל
 אַ צעשעדיקטע. אַנדערש האָבן מיר ניט געקענט, צו אן
 אָנגעזעען אַרט האָט זי בא זיי פארנומען.
 שפער. יא, אַוואָדע... איז פאר דעם ענטפער, און פאר באַשיסן
 די שטאַט...

כאַרן. פאר דער באפעלקערונג פאַרדריסט זיי, אַהא.
 שפער. פאַר זייערע ווייבער און קינדער... יא, פאר דער בא-
 פעלקערונג.
כאַרן. האָבן זיי באשלאָסן זיך נויקעם זיין. כ'האָב פארשטאַנען,
 אַז איר וועט אונז צונאָך קומען. איז וואָס האָבן זיי בא-
 שלאַסן? מ'דאַרף טאַקע וויסן.
 שפער. געוויס וועל איך צונאָך קומען. באלד... (זוכט אין קעשענע)
 כ'האַלט, אַז איר דאַרפט עס וויסן... (נעמט ארויס אַ רעוואָלווער)
 אלע דאַרפן וויסן...
כאַרן. וואָס?..
 שפער. (שיסט אין אַבערקאַמיסאַר). אַז ס'וועט ניט געשיינקט ווערן...
 (כאַרן פאַלט. איינגעלויף).
וואָגען (קומט צו זיך). אומגליקלעכער, וואָס האָט איר עס געטון?
 שפער. און וואָס האָט איר געטון?

פאַר האַנג

Printed in S.S.S.R.

פריז 95 קאפ.

Л. РЕЗНИК
ПОВСТАННЯ
(п'еса)

Кооп. Видавн. „Культур-Ліга“.

קאָפּעראַטיווער פארלאג
„קולטור-ליגע“
קיעוו—1928